

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Örvendetes jelek.

Budapest, augusztus 12.

Néhány számadat a magyar fürdők forgalmáról némi biztatást önthet azoknak a hazafiaknak a lelkébe, akik az idei tavasszal olyan lelkesen, buzgón karolták fel a magyar idegenforgalom és fürdőügy emelésének ügyét. A fürdők mult havi kimutatásai arra vallanak, hogy az a széleskörű mozgalom már az idén sem maradt egészen eredmény nélkül, holott igazi eredményei még csak ezután kell hogy jelentkezzenek. Tisztában kell lennünk azzal, hogy éveknek kell elmulniuk, míg a tervszerű, rendszeres akció gyümölcsei megérnek; az első idő jóformán csak a talaj megmunkálásában mulik el. Annál örvendetesebb, hogy már az idén is észlelhető némi föllendülés, holott ez az esztendő általában nem mondható kedvezőnek a fürdökre nézve, mert a párisi kiállítás nagy tömegét vonja magához azoknak a látogatóknak, akik nem gyógyulás, hanem csak üdülés, szórakozás céljából keresik fel a fürdőhelyeket.

A fürdők látogatóiról kiadott jegyzékek szerint a mult hónap végeig *Herkulesfürdőn* 2051 (tavaly 1950), *Uj-Tátrafüreden* 234 (tavaly 189), *Stúbnán* 277 (tavaly 200), *Szláncson* 303 (tavaly 256), *Balaton-Füreden* 2580 (tavaly 1950), *Lipiken* 697 (tavaly 598) fürdővendég fordult meg. A külföldi viszonyokhoz képest kis látogatottságu fürdőinken ez az emelkedés elég jelentékeny arra, hogy ne tekintsük pusztán a véletlen művének, hanem részt tulajdonítsunk benne annak az akciónak is, amelyet a balneológiai egyesület, a kormány és az idegenforgalom érdekében tartott ankét kezdeményezői indítottak meg. Ez az eredmény tehát máris kézzelfogható bizonyosságra annak, hogy ily akció szükséges is

és a mellett célravezető is lehet. Bizonyosságra annak, hogy a magyar társadalom, amelynek hazafias lelkiismeretét, egészséges gazdasági önzését nagy energiával ébereszgetik a sajtóban, parlamentben, ankkéteken felhangzó figyelmeztetések, fölrezzent apátiájából és némi érdeklődéssel kezd fordulni a magyar hazának dus kincsei felé, amelyek kihasználatlanul, vagy kevésse kihasználva, rosszul értékesítve hevernek. Hogy a külföld figyelmét is nagyobb arányokban tereljük ide, az a mozgalom későbbi eredménye lehet csak és ehhez lesz szükség a legnagyobb kitarásra, a legnagyobb tervszerűsége.

Nem tulozunk, midőn egyenest nemzeti kötelességnek mondjuk azt, hogy mindenki töle telhetően járuljon ahhoz a célhoz, hogy a magyar fürdőző és utazó közönség zsebéből évenként külföldre vándorló milliók nagyobb részét itthon marasztaljuk ezentul s az eddig e réven elveszített óriási vagyonnak legalább egy töredékét visszahódítsuk az idecsalogatott idegenek utján.

A magyar föld és magyar szorgalom termékei iránt való intenzivebb érdeklődés mind nagyobb erővel kezd feltámadni. Az iparpártolási mozgalom egyre élénkebb mozgásba hozza gazdasági sovinizmusunkat és ennek máris jelentkeznek a gazdasági hatásai, ha egyébben nem, abban a kétségbeesett tiltakozásban, amely Ausztriában felriadt és a legerfidebb, s egyuttal legbágyabb módon akarja meggátolni Magyarországnak inferioritásából, gyarmati helyzetéből való kiszabadulását. Nos, ez a gazdasági sovinizmus nem szoritkozhatik egyedül az ipar felkarolására, hanem ki kell terjednie mindarra, amit a magyar föld gazdasági értékben szolgáltat, s amiért eddig a külföldnek, főleg pedig Ausztriának* adozunk. Legdrágább, legértékesebb kincsei

közé soroljuk Magyarországnak szinte páratlan gazdagságu természeti szépségeit, gyógyító erejű forrásait. Ezekre a kincsekre is terjeszszük ki annak a lelkes felbuzdulásnak megtermékenyítő hatását. Most, hogy a társadalom lelkiismerete új energiával ébredt fel, itt van reá a kedvező alkalom. És az első sikerek bizonyára fokozni fogják ezt az energiát. És reméljük, fokozni fogja az az ellenakció is, amely Ausztriában fölgerjedt, s amely valósággal arcátlan vakmerőséggel vágja a szemükbe, hogy nekünk nincs jogunk a magunk számára felhasználni gazdasági erőnket, hanem kötelességünk Ausztriát gyarapítani velök. Erre a vakmerőségre nem felelhetünk mással, mint a *teljes bojkottal*. Utasítsunk el magunktól *mindent*, ami osztrák. Ne vegyünk osztrák iparcikket. És ne menjen *soha többé egy magyar ember se osztrák fürdőhelyre*. Kezdjük el ezzel. A többi aztán egész biztosan megjön.

A khinai háboru.

Páris, augusztus 12.

A *cungli-jámen* a párisi khinai követ utján táviratot küldött a francia kormánynak, amelyben panaszodik az ellen, hogy az *idegen követek nem akarnak válaszolni* a khinai kormánynak arra az ajánlatára, hogy katonai fedezet alatt Sanghaiba menjenek. A *cungli-jámen* kijelenté, hogy nem vállal felelősséget azokért a szerencsétlenségekért, amelyek ebből a halogatásból származhatnak és felszólítja az európai kormányokat, utasítsák képviselőiket, hogy Pekinget elhagyják és Tieneinbe menjenek.

Delbassé külügyminiszter azt válaszolta erre a táviratra, hogy nem adhat ilyen parancsot a francia követnek, *amíg az ut biztosítva nincs* és ha

REGÉNY.

A rádzsza nyakláncza

— REGÉNY —

Irta: RUDYARD KIPLING

(27)

Estes kissé feszesen, szertartásosan beszélt s hangja tompán csengett ki rendkívül hosszú vasszürke szakállának sűrű vadonából. Kissé haragosnak látszó, de azért jószágos arca, hetyke, de a mellett barátságos föllépése és becsületes nyílt tekintete volt, amelyet Tarvin éppen kedvelt. Ítelete tiszta és határozott volt és a bennszülöttek különböző fajaira nézve egészen biztosnak látszott.

— Hát kérem, vállalatot tervezek — felelte Tarvin közönyös hangon s közben az ablakon át a sivatagba meredt, mintha minden pillanatban azt várta volna, hogy Ketty csak feltűnik egyszerre a látóhatáron.

— Aha, arany! Mi?

— Hm... nos igen, arany és más egyéb is.

Estes a verandára vitte vendégét, hogy rágyujtsanak, az asszony a varrásával utánuk jött és melléjük ült. Tarvin rögtön a Naulakhára terelte a beszélgetést és rögtön azt kérdezte, hogy mi is az és hol van. De kisért, hogy a misszionárius, ámbár amerikai volt, éppenséggel nem tudott róla többet a henyé utazóknál. Annyit tudott csak róla, hogy valahol van, de a maharádzsán kívül senkiről sem hallott, aki látta volna. Tarvinnak e közben ugyancsak sok haszontalanságot kellett meghallgatnia, hogy új a dologhoz jussanak és mert a misszionárius naivacsal maradt annál a föltevésénél, hogy az aranybányá-

megnyitása végett jött, hát jónak látta végül, hogy belemenjen a dologba.

— Természetesen bányászát utján akar az aranyporhoz jutni? — jegyezte meg Estes.

— Magától értetődik.

— Az Ametben bajosan talál sokat! Ott a bennszülöttek évszázadokon át mosták göresös reménykedéssel az aranyat és legfőképpen még annyi akadhat csak, amennyit a homok a Gungra halom kvarekőzetéből lehord. Persze nagyszabásu módon folytatja majd a vállalatát? — tette hozzá a misszionárius fürkésző pillantással.

— Magától értetődik.

Estes előre bocsátotta, hogy Tarvin bizonyára jól megmondotta azokat a nehézségeket, amelyekkel meg kell küzdenie. Meg kell szereznie Nolan ezredesnek és az ő révén az angol kormánynak az engedélyét, ha egyáltalában akar valamire jutni.

Az ezredes engedélyét már is meg kellett volna szereznie, hogy Rathoreban maradhasson.

— Ugy véli, hogy a kormánytól jutalomnak kell vennem, amiért cselekedni enged?

— Igen, azt hiszem.

— Jó, legyen.

Estesnél gyors pillantást vetett a férjére. Asszony volt s megcsinálta a maga véleményét.

NYOLCADIK FEJEZET.

Tarvinnak az erre következő héten sok tanulni valója volt s miután alkalmazkodó képességét külsőleg egy fehér vászon ruhával bebizonyította, megkezdődött a viselkedésnek, a szokásoknak és nézeteknek egy merőben új rendszerébe való beavatása. Nem minden volt hasznos ránézve, amit tapasztalt, de erősen tudatában volt a céljának és tudta, mi végből alkalmazkodik. Azonkívül egyetlen egy napra sem hevertette parlagon új életbölcsességét, hanem rögtön arra használta fel, hogy betruattassa magát az egyetlen embernek, akiről biz-

tosan tudta, hogy vágyakozásának a tárgyát a saját szemével látta. Estes készséggel vállalkozott arra, hogy a maharádzsának bemutatassa és így egy reggel fellovagoltak a meredek szikla-lejtőn, ahol maga a sziklákba vajt palota állott.

Széles homályos kapualjon márvánnyal kövezett udvarba jutottak, ahol a maharádzsa egyetlen szétrongyolódott, lezülött szolgájával egy foxterriert nézegetett, amely a napfényben ott hevert a kockákon.

Tarvinnak nem igen volt tapasztalása királyok körül és ezt, aki az adósságait nem fizette, pompától környezetten és viselkedésben zárkózottnak képzelte el. A házi köntösben lévő uralkodó lompos formátlanságára, amely szabadnak mutatkozott az angol helytartó részéről jövő kénszyertől, épp oly kevéssé volt elkészülve, mint a piszok és a disz festői keveredésére, amely az udvarban uralkodott. Ez a bozontos szakálu barna maharádzsa, aki arannyal cifrázott zöld bársony hálóköntöst viselt, határozottan egy szeretetreméltó zsarnoknak látszott, akinek nyilvánvalóan a legnagyobb gyönyörűsége van abban, hogy megismerjen egy embert, akinek semmi köze sincsen az angol kormányhoz és ezt a szót: pénz, sohasem mondja ki. Gokral Seetarun nagy természetű uralkodójának keze, lába, aránytalan esinossággal rögtön elárulta az ahhoz értőknek, hogy ereiben Radsputana*) legrégibb vére csörgedez.

Area foltos és puffadt volt, borus szeme álmosan meredt ki redős gödreiből. Tarvin, aki hozzá volt szokva, hogy földieinek szándékát, gondolatát az areküről leolvassa, ebben a szemben sem féltelmet, sem akaratot nem tudott fölfedezni, csak végtelenül erjedt kimerültséget és unalmat fejezett ki. Mintha valami kialudt vulkánban nézett volna az ember,

*) A radspuot: (száuszkrítal radsputrák) annyi mint királyfiak, ája néptörzs, amely azzal büszkélkedik, hogy az ó-indiai harcoss néptörzstől származik.

valami szerencsétlenség történik, a felelősség egyedül a kínai kormányra hárul, amelynek kötelessége, hogy az idegen követeket még magánál is jobban oltalmazza. Ha igaz, hogy csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudja a követeket és magát a lázadók ellen megvédeni, parancsolja meg csapatainak, hogy a nemzetközi csapatok elől visszavonuljanak. A nemzetközi csapatoknak meg kell tisztítaniuk és meg is fogják tisztítani az utat Tiencintől a fővárosba és el fogják végezni a mentés művét, amelyet rájuk bízta. A kínai kormánynak meg kell értenie, hogy ígéretei őszinteségét csak úgy bizonyíthatja be és felelősségét csak úgy csökkentheti, ha minden akadályt elhárít. Ezt a választ átadták a kínai követnek, a kínai kormányhoz való továbbítás végett.

Páris, augusztus 12.

Delessé külügyminiszter Pichon pekíngi francia követőtől a hó 7-ikén kelt táviratot kapott, amely ezt mondja:

A kínai csapatok június 20-ikától július 17-ikéig ostromolták és bombázták bennünket. Négy követség házat felgyújtottak, a francia csaknem egészen elpusztult. A francia és osztrák-magyar külünetimén hűsieségének köszönhetjük, hogy még tarthatjuk magunkat. Veszteségünk 16 ember; az összes idegenek vesztesége 60 halott és 110-nél több sebesült. A pekíngi tartományban Peitang kivételével valamennyi misszió a lángok martaléka lett. A követség tagjainak egészségi állapota jó. Az ágyazás július 17-ikén megszűnt, de a kínaiak folytatják támadó hadműveleteiket és időről-időre puskatűzzel támadnak, de kárt nem tesznek bennünk. A kínai kormány közvetve tárgyal velünk elutasítunk dolgában. Mi azonban az európai csapatok oltalma nélkül nem hagyhatjuk el a várost. Erőnk kimerült, élelmi és lőszerreink fogytán vannak. Újabb támadás teljesen kiszolgáltatna bennünket a kínai kormánynak. Július 19-iki táviratára nem engedték meg, hogy sifferes táviratban válaszoljak.

Ez a távirat valószínűleg ugyanaz, amelyet Pichon követ legutóbbi távirata végén, mint augusztus 3-án feladottát említett.

Róma, augusztus 12.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint Visconti Venosta külügyminiszter a pekíngi olasz követőtől a hó 5-ikén kelt sifferes táviratot kapott, amely a követség részvétét tolmácsolja Umberto király halála alkalmából, amelyről a cungli-jámen értesítette a követséget. A követ két hónapja nem kapott táviratot. — mondja a jelentés — mult éjjel puskatűzés folyt

Tarvin épp annyira kutyaszakértő volt, mint amennyire vágótt arra, hogy ennek a fejedelemnek kedvére váljék. Mint király ez az ember egy kissé olyan hamisítottak tetszett neki, hanem mint felebarát, kutyaszakértő és a Naulakha az-dája testvére volt neki, több annál, kedvesének a testvére! Azért hát elfogódottság nélkül viselkedett, beszédes volt és ezzel elérte a célját.

— Jöjjön el máskor is, mondotta a maharádzsa és bágyadt szeme valósággal ragyogott, amikor a miszionárius a kihallgatást kissé nyugtalanodva félbeszakította — jöjjön el megint ma este vacsora után! On egészen új világból való?

Késő este, az opiumtól mámorosan, amely nélkül egyetlen radsputa se beszélni, se gondolkodni nem tud, ő felsége ezt a tiszteletlen idegent, aki pompás történelmi mesélt el neki a tengeren túli emberek bölcseségéről, egy fejedelmi játékra, a pasihire tanította. Késő éjszakai játszótlak a márvánnyal kövezett udvaron és Tarvin a zöld ablaktáblák mögöl, amelyek körülutották az udvart asszonyi hangok suttogását és selyem ruhák suhogását hallotta. Meg se fordította a fejét és mégis látta, hogy az egész palota csupa szem.

Másnap a hajnal első derengésekor városa főutcájában látta a fejedelmet, vadkanra lesve. Gokral Seatarun vadász-szabályai ugyanis a megérsített városok utcáira is érvényesek voltak és a vadkan éjszákánként háborítatlanul járhatott az esésé után a keskeny utcákon. A vart vadkan csakugyan megjelent s ő felsége új angol vadászfegyvere száz lépésnyi távolságról le is terítette. Nagyon tisztességes lövés volt és Tarvin tetszését fejezte ki érte a vadásznak.

— Látott-e már felség feldobott pénz felőni?

A fejedelem bágyadt szeme gyermekes örömtől csillant meg és Tarvin feldobott egy amerikai fertálydollárost és estében csakugyan átlötte a revolverével.

(Folytatás következik.)

a követségeket védő nemzetközi csapatok és a kínaiak között. Egy orosz elesett, kettő megsebesült. Július 30-ika óta — így végződik a távirat — nem kaptunk hírt a szövetséges csapatokról. Reméljük, hogy nem haboznak előnyomulni Peking felé.

Pétórvár, augusztus 12.

Az orosz távirati ügynökségnek azt jelentik Sanghából mai kelettel, hogy Hongkongból várattalul 2500 főnyi angol sereget küldtek Sanghaiba, a nélkül, hogy szükség lett volna rá. A kínai hatóságok azt ajánlják a kínaiaknak, hogy nyugodtan viselkedjenek, mert az angolok az ő biztonságuk érdekében jönnek. A lapok nyíltan elismerik, hogy Angliának a brit érdekek túlyomó voltánál fogva gondoskodnia kell Sanghaiban a nyugalom fenntartásáról.

Pétórvár, augusztus 12.

A hivatalos lap közlése szerint a következő jelentések érkeztek a harctérről: Grodekow tábornok jelenti Chaborovszkából 10-iki kelettel, hogy Renencamp tábornok bevette Szanosaut és a Chingan-hegység szorosaihoz érkezett. Renencamp ismét távirati összeköttetésben van Aigunna. Boosarow mérnök jelenti 9-iki kelettel, hogy Kharjárt táviratilag összeköttötték Cumkhaítával Abagaítával. A pénzügyminiszter jelentést kapott Kharbin bevételéről. Szantuntól Kharbinig a kínaiak elhagyták összes hadállásait és elmenekültek. Utólag azt jelentik, hogy a kínaiak 26-ikán és 30-ikán Kharbinnál komoly támadásokat intéztek az oroszok ellen, de mindannyiszor visszaverettek. Az oroszok, akiknek 50 halottjuk és sebesüljük volt, három ágyút és lövészerkeket ejtettek zsákmánnyul, amelyekkel csakhamar az ellenségre lövöldöztek. Kharbin városának egy részét felgyújtották.

London, augusztus 12.

A Reuter ügynökség jelenti Jokohamából tegnapi kelettel: Szöulból jelentik, hogy a koreai kormány felszólította a japán csapatokat, hogy előkészületek tegyenek minden eshetőségre, amely a kínai zavarokból kifolyólag beállhat.

Pétórvár, augusztus 12.

A hivatalos lap nem hivatalos részében cikket közöl Waldersee grófról, akit kiváló stratégának mond, aki rendkívüli katonai képességeit több ízben lényesen bebizonyította. Nehéz feladat vár Waldersee grófra — mondja a cikk — de azért biztosan feltehetjük, hogy a mennyei birodalom fia nem fogják egyhamar elfelejteni ezt a kiváló katonát.

Bécs, augusztus 12.

Távirati jelentés szerint a Kaiserin Elisabeth és Aspern osztrák-magyar hadihajók tegnap Colombóból érkeztek, ahonnan 3 napi tartózkodás után tovább mennek. A hajókon minden rendben van.

KÜLFÖLD.

Loubet Marseilleben.

Marseille, augusztus 12.

Loubet köztársasági elnök ma reggel 9 órakor a lakosság lelkes üdvözlése közt ide érkezett. Az elnök azért jött, hogy részt vegyen a Quai de Fra-ternitén vevőment ünnepen, ahol átadta a zászlókat a Kínába rendelt francia expedíciónak. Azok az utak, amelyekben az elnök és kísérete az ünnepség színhelyére hajtatott, pazarul voltak díszítve. Az elnök beszédet intézett a távozó csapatokhoz, ezeket mondva:

— Ezennel átadom önöknek az expedíciós hadtest zászlait. Nemskóra alkalmuk lesz e zászlók szalagjaira egy hadjáratnak a nevét írniok, amelyet ránk erőszakoltak jogaink kigunyolásával, törvényes érdekeink megsértésével és azzal a durva csapással, amely mindazt sújtotta, ami Kínában a civilizációt és haladást jelenti. Ezek a zászlók juttassák eszükbe a Franciaország által bátorságukra bízott nagy missziót, hogy egy országban, amelyben gyűlöletes módon megsértették azokat a törvényeket, amelyek minden civilizált államban sérthetetlenek, a bünyösök megfenyítését követeljük, azt az országot a történektől teljes elégtételadásra kényserítsék és a jövőre nézve kellő garanciákat követeljenek tőle. Ezek a zászlók mondják meg önöknek azt is, hogy a civilizáció védelmére alakult nemzetközi hadseregben a franciák fegyelem, kitartás és bátorság tekintetében senkinek sem maradhatnak mögöttes.

Az elnök erős hangon mondott szavai óriási hatást keltenek. A hallgatóság folyton élénk tetszés-sel és a hadsereg és a köztársaság lelkes éltetésével

kísérte a beszédét. A beszéd után az elnök szemlélt tartott, a melynek befejezte után kíséretével együtt a lakosság lelkes tüntetése mellett visszatért a prefektúrára, ahol az elnök az expedíciós hadtest tisztikara számára dejeuner adott.

A fehérszínű Loubet elnök felkösztönte a hadi-tengerészetet.

— Idejöttöm, — ugymond, — hogy kellemes kötelességet teljesítek. Mint nemrég Cherbourgban, ugy itt is el akarom oszlatni azt a bünyös kétértelműséget, amely vizsályt akar támasztani, hogy állandó szakadást idézzen elő a hadsereg és a nemzet között. Ez a borzasztó merénylet nem fog sikerülni, sőt már dugába is dől. A hadsereg magából a nemzetből került ki. A hadsereg és a nemzet egy egészet alkot; mind a kettőt ugyanaz az odadák hatja át Franciaország és a köztársaság iránt. Ezek azok az érzelmeik, amelyek az expedíciós hadtestet lelkesítik. A zászlókat, amelyeket önökre bízok, dicsőségesen fogják hordozni. Katonáink nem fognak visszatérni a nélkül, hogy példásan meg ne fenyüljenek azokat, akik a civilizált államok lényeges törvényeit megsértették és a formális szerződéseket szétépték. (Hosszantartó tetszés.)

Lanesan haditengerészeti miniszter Loubet elnököt köszöntötte fel, akinek megköszönte az expedíciós hadtest iránt tanúsított jóindulatát. Azután azt mondta: A katonák Kínában találják majd a tengerészgyalogságból és a haditengerészetből való bajtársakat, akik előkészítették sikereiket és akik közül sajnos sokan beleszögnek vagy az ellenségnek estek áldozatul. A katonák Pekingben meg fogják ölelni bajtársait, akik annyi vitéséggel és kiartással védtek az európai hatalmasságok képviselőit a kínai plebs barbársága ellen. A tengerészeti miniszter azzal végezte beszédét, hogy az expedíciós hadtest szervezői kellőképpen gondoskodtak a katonák egészségeről és jólétéről.

A dejeuner után Loubet elnök a hatóságokat fogadta. A polgármester beszédére ezt válaszolta az elnök:

Nem Franciaország tette szükségessé a távol Keletre való expedíciót, hanem az a nép, amely lábbal tiporja a szerződéseket és megszegi a nemzetközi jog legszentebb rendelkezéseit, amidőn fővárosában az idegen hatalmasságok képviselőit ostromoltatja. Egy kötelessége van azonban a kormánynak, amelyet mindenesetre teljesíteni is igyekszik, hogy t. i. a hadjárat rövid és döntő legyen. Nem hódításokról van itt szó, hanem kellő elégtételről.

Az elnök megjegyezte ezután, hogy a köztársasági intézmények örének tartja magát és akármilyen dühös támadásokat is intéznek ellene, meg fog maradni állásában. Végül örömet fejezte ki ama hatalmas és ékezen szóló manifesztációra nézve, amelynek színelhelye most Páris.

Az elnök délután fél 4 órakor kihajtatott a pályaudvarra, ahova az összes katonai és poigári hatóságok kísérték. Az egész uton lelkes ovációkban részesítették. Az elnök és kísérete 4 órakor utazott el.

HIREK.

Budapest, augusztus 12.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Augusztus 15-én új előfőze-és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Azoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fűrdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgáljon szives tudomásul, hogy kiadóhivatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomban az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztatassanak tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszaradni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.

— Athelyezés. A közoktatásügyi m. kir. miniszter Palágyi Lajos sárospataki állami tanítóképző intézeti r. tanárt a budapesti állami elemi iskolai tanítóképző intézethez helyezte át.

— **Lónyay Elemérék.** Sátorajta-újhegyi levelezők több tekintetben helyreigazítja egy bécsi lapnak gróf Lónyay Elemérre vonatkozó híréit. Azt írja, hogy Lónyayék szeptember elején rokonai lakogatására Zemplénre jöttek, így meglátogatták Lónyay Gábort is deregnői birtokán. Gróf Lónyay Elemér nem akarja eladni olaszii birtokát, de néhány évre bérbe fogja adni.

— **Kitüntetett vasuti hivatalnokok.** Sándor szerb király Fendt Ottó államvasuti főellenőrt és Krompe János állomásfőnököt a keleti pályaudvaron, szolgálatuk elismerésül, a IV-ik osztályú Tavakavarral tüntette ki.

— **A magyar kereszténység ünnepe.** Esztergomból táviratozzák: A város díszítésén és a diadalkapuk emelésén ma, vasárnap is dolgoztak. A főszékes-egyház környékén tizezer lámpiont helyeztek el. A hercegprímás rendkívül sokat áldoz az ünnepségre; a bankettre ezer meghívott küldtek szét.

— **Sándor király házassága.** A lapok töviről hegyire megírták, hogyan folyt le Sándor király és Masin mérnök özvegyének esküvője. Az olvasó láthatta a kimerítő leírásból, hogy az érdekes házasságkötés alatt az orthodox egyház minden szertartását és szokását figyelembe vették. De nem feledkeztek meg a szerb lakodalmi szokások egyetlen részletéről akkor sem, amikor Dragina királynét bevezették a konakba. Így amikor a királyné a konak előtt kiszállt az udvari hintőből, nagynénje Obrenovics Hermine asszony egy darab Szerbiában szőtt fehérvásznak terített eléje és mielőtt a királyné átlépte a vásznakra, újra összehajtották, hogy más ne tiporhasson rajta, mert ebből a vászonból inget készítenek a király és királyné számára. A kapu alatt ugyancsak a királyné nagynénje az új asszonynak egy szitát nyújtott oda, amelyben buzsazemek voltak. Dragina királyné háromszor kimarkot belőle és feje fölött szétzórta, mire kiöntötte a szita egész tartalmát. A küszöbön meg eukorsüteménnyel kínálta meg Obrenovics Hermine a királynét. A királyné egy bonbont kivett belőle, megízlelte, mire a király leharapta a cukor felét. Sándor király aztán egy ujjonnan született fiúcskát vett karjaiba, megcsókolta a csecsemőt és a királyné karjaiba fektette, aki háromszor megcsókolta s magasra emelte a gyermeket s miután egy ingecsével megajándékozta, visszaadta az anyának. A gyermeket úgy hívják: *Nakonice*, a „legszépségségesebb” és a szimbolikus jelenetnek az az értelme, hogy egy új házaspárnak semmire sincs oly nagy szüksége, mint a gyermekekre. Ez aktushoz *Popovic* Lázár miniszter ajánlotta föl fiacskáját. A szétzört búzának az az értelme, hogy az asszony szeretetet hoz a házba, a megosztott cukrocskának, hogy keserűség ne zavarja a házaspár boldogságát. Mind e ceremóniák után sem volt még bent a konakban a királyné, mert előbb két cipőkenyeret kellett hónalja alá és egy-egy üveg bort mind a két kezébe venni s úgy lépett át a királyi palota küszöbét. Ebből a borból és ebből a kenyérből ivott és evett az új házaspár az első ebéden annak jeléül, hogy mindenkor egyetértésben fognak élni és mindenben hűségesen osztozkodnak.

— **Liebknecht temetése.** Liebknecht, a német szocialista vezérének a temeték Berlinben. Mint egy távirat jelenti, a gyászmenetben mintegy 100.000 ember vett részt közte sok képviselő és sok külföldi küldöttség. A temetőben *Bebel* birodalmi képviselő mondott emlékbeszédet Liebknechtről. — *Bécsből* táviratozzák: A szocialdemokrata párt nagyon látogatott gyászünnepe rendezett Liebknecht halála alkalmából. *Schumater* emlékbeszédet mondott, amelyben Liebknecht érdemeit és a szocialdemokráciát magasztalta.

— **Betegszállító honvédek hadgyakorlatai.** A honvédelmi miniszter a közös hadügyminisztériummal egyetértően elrendelte, hogy Magyar Vöröskereszt Egyesületi sebesültszállító oszlopokhoz beosztott honvédelegénységnek az a része, mely a sebesültek szállításában és a betegek ápolásában elég ismeret még nem sajátított el, az illető helyőrségi kórházhoz 35 napi hadgyakorlatra vonuljon be. A szakszerű kiképzés e hónap 15-én kezdődik és kiterjed nemcsak a szállítási szolgálatra, hanem a betegápolásra is. Ezen a napon bevonul a budapesti 16. számú helyőrségi kórházhoz 66, a budapesti 17. számú kórházhoz 64, a komáromi 18. számú kórházhoz 78, a pozsonyi 19. számú kórházhoz 62, a kassai 20. számú kórházhoz 71, a temesvári 21. számú kórházhoz 12, a nagyszébeni 22. számú kórházhoz 5 és a zágrábi 23. számú kórházhoz 1, összesen 339 honvéd. A Magyar Vöröskereszt Egyesület igazgatósága intézkedett, hogy a kórházak az oktatás céljaira egy-egy társzeker és egy-egy sebesültszállító kocsit engedtessek át az egyesület raktáraiból, továbbá felhívta az oszlopokhoz parancsnokokból kinevezett megbízottakat, hogy különösen a gyakorlati kiképzést figyelemmel kísérjék és a nagyobb kivonulásokat mint szemlélők részt vegyenek. Jelenleg 12 oszlopparancsnoka van az egyesületnek.

— **Mulatságok.** A fehéremű és vegyi tisztítók ipartársulata augusztus 20-ikán a nap-utcai Dianakertben műkedvelői előadásnak egybekötött tánc-

mulatságot rendez. — **Szabászok Országos Egyesülete** augusztus 19-ikén a Zuglóban hangversenyyel egybekötött nyári mulatságot rendez.

— **M. Vámbéry en danger.** Egy Genfben megjelent röpiratnak címe ez a négy szó és magyarul annyit jelent: *Vámbéry ur veszedelemben.* A nagyhirű orientalista számos tisztelőinek megnyugtatására mindjárt azzal kezdjük, hogy az európai híri professzor életéért éppenséggel nem kell aggodni, mert pompásan érzi magát abban az alpesi városkában, amelyet minden nyáron fel szokott keresni. És bizonyára ő maga fog legjobban elcsodálkozni, amikor hírért veszi majd a genfi röpiratnak. E bevezetésből is kiviláglik, hogy itt egy irodalmi szélhámoságról van szó és a röpirat szerzője egy *Ali Fahri* nevű, Genfben lakó ifju-török rutel visszaélt a mi népszerű tudósunk nevével és európai hírével; nyilván azért, hogy reklámot csapjon egy könyvnek, amelyet a röpirat szerzőjének ifju-török elvársa, Tunali bey Hilmi „Rehid Effendi” címmel nemsokára ki fog adni. Kicsoda ez a Tunali bey Hilmi és mi köze a mi híres orientálistánkhoz? Erre a kérdésre elég értelmes választ kapunk a röpiratból. Tunali bey az ifju-törökök egyik legkiválóbb vezére, aki tavaly beutazta Európát összes nagyvárosait, hogy tanulmányozza az ottani modern intézményeket, Budapest megismerkedett Vámbéry Árminnal, aki Törökországot tudvalevőleg sokszor beutazta és többször élvezte a szultán vendégvételét is. A két férfiú elbeszélgetett a török viszonyokról és Abdul Hamid szultán személyéről és e közben Vámbéry a röpirat szerint a következőket mondotta vendégének:

— Elmenek talán Konstantinápolyba, hogy ott megmérgezzenek? Hát biztosítja egy ember az életét a szultánnak? Van-e annak csak egy jó barátja is? Egy napon el fognak itélni és ki fognak végezni.

Ilyen és ehhez képtelen nyilatkozatokat ad Tunali bey a készülő könyvében Vámbérynek szájába, miközben a szultánra kigyót-békát kiált, mert Tunali bey bosszút esküdött a szultán ellen, aki elfogatta a tyát és két testvéröcsét és számkivételre küldte őket. A 72 napi gyaloglásban a kísérőtől bántalmazott atyja annyira kimerült, hogy rendeltetési helyére megérkezvén, három nappal később meghalt. Amikor Abdul Hamid szultán, Ali Fahri szerint a nagy gyilkos, a kéme pártfogója, a vérszomjas uralkodó Tunali bey könyvének megjelenéséről értesült, sőtét tervet eszelt ki. Minthogy a megszökött Tunali beyt nem kerithette „karmai” közé, Vámbéryt akarta ártalmatlanná tenni. Az alatt az ürügy alatt, hogy egy török egyetem szerveztével kívánja megbizni, meghívta a túlös orientálistát Konstantinápolyban. De, szóról-szóra idézzük a röpiratot, ezzel csak port akar hinteni a szultán Európára szemébe. Vámbéryt bizonyára majd rá akarja bírni, hogy demattálja Tunali beyt, de minthogy Vámbéry sokkal nemesszívűbb, semhogy ezt megtenné, meg fogják kínálni egy eszebe preparált kávéval és a nagy orientálistát megmérgezik, mint a hogy már megmérgezték a szultánnak sok más ellenségét. Vámbéry élete tehát Ali Fahri szerint veszedelemben forog.

— **Ki fogja őt megmenteni?** kiált föl a röpirat szerzője. Kormányának és mindenkéltül Calice konstantinápolyi nagykövetség kötelessége ez. Remélhetőleg teljesíteni fogják azok kötelességüket, hogy most a tudósunk meggyilkolása örök gyalázata válnék Törökországnak és Ausztriának (sic!), annak a két országnak, amelyért Vámbéry annyit tett. Eddig szól Ali Fahri irodalmi munkássága. Aki ismerik azt a csaknem baráti viszonyt, amely a szultán és Vámbéry közt fennáll, a röpirat egyszerű ismertetése is meggyőzhetne, hogy a hazug broszura csak azért íródott, hogy reklámot csapjon Tunali bey könyvének és mérszert megerősítse Vámbéry cáfolatát, biztos lévén *Ali Fahri* abban, hogy Vámbéry nem fog késmi e dementivel. Meglehet azonban, hogy tudós professzorunk még egy tollvonásra sem méltatja egykori budapesti vendégének hazudozásait és csak az bizonyos, hogy az új ifju-török mozgalom ügye nagyon rosszul áll, amikor már ilyen szemérmelen eszközhöz kell folyamodniok.

— **Beiratások.** A budapesti állatorvosi főiskolán a beiratkozások szeptember 18-ig lesznek. Szeptember 8–15-ikéig a beiratkozást írásbeli kérvényre a tanártestület, ezen időn túl pedig október 15-ikéig a földművelésügyi miniszter engedélyezi.

— **A dadogók tanfolyama.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a szünetidőben tanfolyamot létesített a tanítók és tanárok számára, akik dadogók és hebegők gyógyítását akarják elsajátítani. A 6 héti tartó tanfolyamot 13-án fejezik be. A vizsgára a miniszter biztosul dr. *Neményi Imre* osztálytanácsost, a gyógypedagógiai szaktanács *Klis Lajos* siketnéma intezeti tanárt küldte ki. A d. e. 8 órákor kezdődő vizsgálat nyilvános.

— **Házasság.** Török Antal, a Magyar foliam és tengerhajózási részvény-társaság tisztviselője tegnap tartotta esküvőjét *Gaiger* Blanka kisasszonnyal, dr. *Gaiger* Ignác kassai ügyvéd leányával.

— **Kitüntetett oszlopok.** *Ihász* Lajos ág. ev. egyházközségi felügyelő hathalmi mintagazdaságában tegnap szép ünnep volt. A földesur két hűséges családját, *Fekete* Ignác számadó juhászt, aki 56 és *Tóth* Károly kocsiát, aki 31 éve áll Ihász szolgálatában, Darányi miniszter elismerő oklevéllel tüntette ki s az okleveleket Fenyvessy Ferenc veszprémi főispán adta át a két érdemes családnek. A főispán szép beszédet intézett a derék családokhoz, a földműves munka megbecsülésének szükségét s a kormányban, főleg Darányi miniszternek a földművelés és a földművelők iránt érzett jóindulatát aposztrofálva. A főispán után *Bognár* Endre lovászpátonai ág. ev. lelkész szólt a néphez.

— **Ápolónők tanfolyama.** Az ápolónői tanfolyam, amelyet a Magyar Vöröskereszt Egyesület az Erzsébet-kórházban díjmentesen rendez, ismét nyolc hely megüresedett. Ezekre az igazgatóság pályázatot hirdet. A folyamodások augusztus 25-ikéig az egyesület igazgatóságához (IV., Keeskenéti-utca 5. szám) intézendők.

— **Szerencsétlenség a tengeren.** *Párisból* telegrafálják, hogy a *Fournier* hajóparancsnok lobo-góját vívő *Brennus* páncélos hajó Trafalgar előtt összeütközött *La Framée* torpedószóval. A torpedószó azonnal elsüllyedt. 4 tisztből és 48 matrózból álló legénységéből csak néhány embert sikerült megmenteni. Az eddig beérkezett jelentések szerint az összeütközés oka valószínűleg az volt, hogy a *La Framée* helytelen mozdulatot végzett, amennyiben arra a vezényszóra: „200 balra!” ugyanabban a szögben jobbra fordult.

— **Postagalambverseny.** A *Columbia* kör ez évi nagyversenyét, melyet mára, azaz 12-ére terveztek, elhalasztották a kedvezőtlen időjárás miatt. A nagyversenyi szerdán, e hó 15-én tartják meg. A galambokat Przemyslából reggel 6 órákor indítják s érkezésüket délután 1–6 óráig várják.

— **Hrazdil Gottfried viselt dolgai.** A szegedi rendőrség a napokban egy betörőt fogott el. *Hrazdil* Gottfried a neve. Nem hitték azonban, hogy a fogás valami nagyon fontos. Azt hitték, hogy Hrazdil ur valami tucatrabló. Miután azonban átkísérték Fehértemplomba, az ottani rendőrség egész sorozatát derítette ki hirtelenében azoknak a bűntetteknek, amelyek mind a Hrazdil lelkiismeretét nyomják.

A nyomozások során kiderült, hogy a rendőrség egy roppant veszedelmes rablóbandát kerített kézre, amely működésével hónapok óta rettegette Torontál-, Temes- és Krassó-Szörényvármegyéik közbiztonságát. Azokat a nagy betörésselopásokat és rablásokat, amelyek a közelmúltban Lugoson, Fehértemplomban, Versecen, Temesvárott, Nagy-Beskeréken történtek, ez a banda követte el. Hrazdil Gottfried pár héttel ezelőtt Temesvárott követelt el többedmagával rablási kísérletet. A vasuti gyorsúra raktártörték föl és éppen menekülni akartak a lopott cikkekkal, amikor azt látták, hogy működésüket észrevették az állomáson s körül vannak kerítve. Hrazdil revolvert rántott elő és előre futott. Utána mentek társai és keresztül akartak törni a főfelügyelőket vasuti személyzetet. Hrazdil menekülése közben kétszer rálőtt egy vasuti őrré, de szerencsére nem találta el. A pályaudvar előtt egy rendőr még is elcsipette a gonoszlovót. Hrazdil egyenesen a karjába menekült a rendőrnek, aki megragadta. A rabló azonban egy rendkívül ügyes csellel megmenekült a rendőrkezekből. Amikor azt látta, hogy nem bír kibontakozni a rendőr karjaiból, dühösen rá támadt.

— **Ereszsen el, hát nem látja, hogy én a rablót üldözöm.**

A rendőr elhitta a szavait a rablóknak, akik nem ismert és szabadon bocsátotta. Amikor tévedéséről értesült, a rabló már árkon-bokron túl volt. A szegedi rendőrség szenzációs fogását csak a fehértemplomi rendőrkapitányság fogása mulja érdekeségben felül. A fehértemplomi rendőrség hosszú nyomozások után kézrekerítette a rablóbanda másik vezéréit, aki értelmi szerzője is volt az összes elkövetett bűntetteknek. Ez az egyén *Willner* Károly verseci lakos. Nemrégiben még a közös hadsereg főhadnagya volt az elfogott gonoszlovó, ahonnan azonban viselt dolgai miatt mennie kellett. A volt főhadnagy ezután egyre süllyedt lefelé, amíg alkalmas szíves-séges cimborára akadt Hrazdil Gottfriedben, a vakmerő urt szarmazású zsványban, akivel szövetkező részt vett a zsvány-kiáradásokban. Érdekes, hogy a rablóknak soha sem volt meghatározott terük egyes bűntettek elkövetésére nézve. Nyolc-tíz város nevét feljegyezték egy-egy papírlapra s a papírlapokat kalapba dobták. Amelyik papírt kihúzták a kalapból, oda mentek el, bizonyos tanítással rabolni. A fehértemplomi rendőrség földterieté azt is, hogy Hrazdil Gottfried huszonek évig ült eddig börtönben. Legutóbb a bécsi fegyházban ült, ahonnan azonban megszökött. Ha a nyomozást befejezik, a gonoszlovót legelőször is Bécsbe szállítják, ahol a határevő fegyházbüntetését fogja letölteni.

— **Katona- és olgányzene-közvetítés a Telefon Hírmondóban.** A beszélő újság ma este 8 órától 11-ig — mint mindnap — előzetesnek szórakoztatására felváltva katona- és olgányzenét közvetít. A zeneközvetítés mellett 1/40 órákor felváltva a *Frankfurti, párisi és londoni* tüzésdi kurzusait, fél 10 óráról 10-ig pedig a legújabb híreket és táviratokat. Ugy a zenének, mint a felolvasásnak kezdetét mindig riadójel előzi meg, hogy ezáltal az érdeklődők figyelmét felhívja.

(x) Linhart Vilmos festő műtermében készülnek Arképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarel-stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképi és színpadok kölcsönbe kaphatók.

(x) Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!

Pillanatfölvételek.

— Nyári lóversenyek. Első nap. —

Budapest, augusztus 12.

Szegény Jim Morgan! Ma nyargalt először Budapesten s máris kinevették. Pedig híres jockey s odaát Amerikában sikert sikerre tetézett. De mikor ma délután az Igazgatósági-díjban Fille nyakán próbálopport mutatott be, kaogásra fakadt az egész közönség. A harminc krajcáros hely népe ordított, a forintos oldalon vihogtak, a nagy tribün pedig nevettek. Wilson és Barker, akik műgője kerültek, nevetésükben majd leestek a nyeregből, mert hát ilyet a budapesti versenytér még nem látott.

Hiába van nyereg a ló derekán, Jim Morgan lábát a kengyelbe teszi s mint valami gnóm, rákúporodik a ló nyakára. Teste kétszeres derékszögbe görbül s a verseny egész ideje alatt nem ül nyeregbe. Tengereken túl így tanulta ő el a lovaglás mesterségét s hiába nevette ki érte az egész versenytér, meg fogja még mutatni ebben a meetingben, hogy ki a legény a lóháton. Angliában ezért a lovaglásért éppen így kacagták ki Tod Sloan s ma már egész Anglia elismeri, hogy az amerikaiak lovaglási szisztémája sokkal jobb.

Ma még rossz tréfákat csináltak róla, hogy a mi jockeyknk között csak Morgan-atikus lovaglás az övé, vagy hogy csak úgy nyerhet versenyt, ha a lovak csodálkozva addig nézik az újfajta lovaglást, míg Morgan elsőnek érkezik be, de holnapután már bizonyára tapsolnak neki, mert az utolsó versenyben csaknem elsőnek röpült be Iltis nyakán. Ma még rajta nevetünk, de azért titokban mindenki megfogadta, holnapután senki sem fogadja meg, akkor bejön elsőnek s ő nevet rajtunk.

Szegény közönség! Ma kezdődött meg a nyári verseny s máris mindenki letört. Letörtem én, te, ő, mi, ti, ök, csak a totalizátor él, virul és virágozik. A huszonötökönas helyfoglalás kitűnően bevált s ma sokkal többen vesztettek helyfoglalás újjan, mint annak előtte. A közönség javarésze kocsin ment ki s gyalog jött vissza, de azért verseny végén a Stefánia-uton elegáns gummikerekű kocsiban robtogtak föl s alá olyanok, akiknek reggel, mikor a rövidáruüzlet bezárták, kémaássa! még egy forintjuk sem volt. Egy vidéki gazda az ilyen ragyogó fogat láttára meg is kérdezte valamelyik estálól urtól:

— Ugyan kérem, ki ül abba a fényes kocsiba?

— Majd néhány nap múlva az újságokban olvassuk! — hangzott a lakonikus válasz.

Szegény Simon! Olyan favorit Budapesten még soha se volt. Apja St. Simon, Anglia legjobb apa-lova, anyja Dornröschen, Budapest egykor dédelgetett kedvence.

— Ah! Micsoda állat! Hogy fog nyerni! Tot. 10:15!... Holt bizonyos! szállott ajkáról ajkra s tetszik tudni, mi lett a dolog vége? A csodacsikót leverte Daniella, tot.: 10:130. A ménekkal játszva bánt el Dornröschen szép leánya, de egy másik hölgy, Daniella tuljárt az ő lábán is! Hiába! a lovak futásában is van filozofia.

Szegény Balek! Emlékezem, szép tavaszi nap volt, mikor hajdan megjelent első ízben a versenytéren. Megjelent azután többször is. Volt első is, utolsó is, ménesbe is került, ki is vették a ménesből s bár már nemsokára betölti nyolcvanadik születése napját, még mindig fut. Ma véletlenül első lett. De ez csak a gazdájának öröme. Hiszen az agg mén ostor és sarkantyú alatt győzött... Ó! bagyjátok pihenni már, vagy gyűjtsetek neki, hogy kivándorolhasson Kanadába!

Szegény fogadók!

Styx.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Ujházi Budán. A rossz lelkiismeretű, meghipnotizált korcsmárost adta ma este Ujházi a *Lenygel zsidóban*, a sötét históriájú drámában. Ha Ujházi választja ki magának budai vendégszerelése során ezt a szerepet, ő tudja, mit csinálhat vele, aki mindenhez elsősorban művészetet ad. A hatás elmaradhatatlan volt, a közönség, amely szinte féltelmesen megtöltötte az arénát, figyelt, lelkesedett és felvoná-

sok és előadás végén igen sokszor kitapsolta a művészt. A szinkór rendes társasága ez estére szerényen elvonult a tapsok elől, s Ujházi mindannyiszor maga jelent meg, hogy a fáradságtalanul lelkes ünneplést megköszönje.

** Hangverseny a Tátrában. Tátra-Lomnicón 8-ikán tartották meg a tátralomnicai kápolna javára rendezett művészetét. Az estén megjelent *Izabella* főhercegnő, aki a védnökséget elvállalta, leányaiival, főudvarmesterével és udvarhölgyeivel. Ott voltak a Tátrában időző összes arisztokraták gróf *Batthyány* Elemérral élőkön. A hangverseny műsora érdekesen volt összeállítva és az est művészi nivón állott. *Gyöző* Lajos, a Vigszínház tehetséges fiatal tagja *Gabányi* monológját *A kalasúlon* adta elő a díszes közönség állandó derűltsége közben. *Z. Bárdi* Gabi a *Tannhäuser* nagy áriáját énekelte zajos sikerrel. *Kenedich* Kálmán a Népszínház jeles tenoristája viharos tapsokat aratott azoknak a daloknak a művészi előadásáért, amelyeket gróf *Zichy* Jenő hozott az őshazából. *K. Kópácsy* Juliska az idegenbe szakadt kiváló prima donna énekelt ezután néhány dalt kedvesen. Végül *Csillag* Teréz adta elő ragyogó művészettel *Szécsi* Ferenc monológját a *Bál után*. A közreműködőket mind zajosan megtapsolta a közönség. Az est rendezéséért *Magyar* Lászlónak, a Lovaregylet titkárnak, a buzgósgát illeti feltétlen dícséret.

** A Theatre-Français építkezése. Lassan halad befejezése felé a Theatre-Français építkezése. Ma már a színpad egészen rendben van, a nézőtér be van tetőzve és a színház külseje kezdi visszanyerni régi formáját. A gerendázatokat és állványokat bontogatják már kívülről és remélhető, hogy a durvább munkákat e hó végén befejezi. A dekorálás és beutatorozás szintén jó pár hónapot fog igénybe venni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Vándorfelhők. (Versek. Irta: Feleki Sándor. *Sáveley* Dezső rajzaival. Budapest 1900. *Lampel* Róbert (Wodianer F. és fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedés kiadásra). Az újabb költői nemzedék egyik legtehetségesebb postája dr. *Feleki* Sándor. Nekünk nem szükséges őt külön bemutatnunk, jól ismeri hangulatos verseit a *Budapesti Napló* közönsége, amelynek sokszor nyílik alkalma, hogy gyönyörködhessek *Feleki* Sándor egy-egy megkapó költeményében. A forma tökéletességén felül az érzelmen mélysége s a nyelv mesteri kezelése jellemzi *Feleki* Sándor poézisét. Az élet minden nyilvánulását, a szív lüktetését s a természet pazar szépségeit az igazi költő szemével nézi s egyaránt kedvesen dalol a családi kórról, a szerelemlről és a természetről. A *Vándorfelhők* is ilyen rapszodikus megnyilatkozásai egy finoman érző költői léleknek, aki szülői szeretetről, családi tűzhelyről, ünnepről, templomról zeng az *Othón* című ciklusban; a virágakadást, napsugarat, erdőt, mezőt éneklí meg a *Szabaddan* gyűjtőnév alá vont költeményekben; fényt és árnyat rajzol meg az *Élet* alakjaiban s a szerelem hurjait pengeti az *Inominatához* intézett dalaiban. Mutatóba itt közöljük a kiválóan sikerült verskötetnek egyik szép költeményét.

Üzenet.

E kis dalocsa, ha kopogtat,
Az ablak szárnyait kitér,
Óh hadd lopódzon a szívedbe,
Mert néki töl fagyá megárt.

Kényes portéka nincs a földön
Mint kis dal s gyöngy rózsaszál.
Annak leányisziv, ennek tavasz kell,
Másképp eléri a halál.

Ha rózsát napfény nem beoézi
S leányzem dalra nem nevet,
Eufonyad, meghal mind a kettő,
Óh nyisd ki, nyisd ki szívedet!

A *Vándorfelhők* című kötet, amely nem első kötete *Feleki*nek, jóval előbbre vitte őt a modern magyar poéták rangsorában. A magyar közönség ebből a kötetéből még jobban meg fogja ismerni a kiváló szerzőt, akinek már eddig is számos híve volt az ujkori líra iránt érdeklődők sorában.

EGYESÜLETEK.

(A Telekkönyvi Tisztviselők Országos Egyesülete) augusztus 20-ikán, esztéig 21-én délelőtti 10 órakor a vármegyeház nagytérjében (IV. Városház-utca) általános országos nagy értekezletet tart.

(A Szegényorszu Tüdőbeteg Szegélyorvosi) javára legújabbán *Egyedli* Artur országgyűlési képviselő kiadott 400 koronát. *Oppenheimer* Ignác szobrász pedig a gyógyintézet építésénél szükséges szobrászmunkákat (272 korona értékben), ingyen ajánlotta fel.

SPORT.

* Őszi nemzetközi football-matohok. A *Budapesti Tornaklub* őszi mérkőzéseinek rendkívül érdekesnek ígérkeznek s mintegy revanche matohait képezik az elmúlt tavasszal győzelemes vagy eldöntetlenül maradt küzdelmeknek. Bécs válogatott csapatja, a *The Ramblers* újabb körutat tesz a monarchia nagyobb városában és első ízben Budapestre látogat el. Szeptember 8-ikán veszi fel a küzdelmet a *Torna-Club* I. csapatával. Szeptember 24-én a B. T. C. Bécsben mérkőzik egyik régi ellenfelével, a *Wiener Athletic Sport Club*bal. Október havában a *I. Vienna F. C.*-bal Bécsben és a *Wiener F. C. 1898*-al, továbbá a gráciák híres csapatával Budapesten mérí össze erejét, míg november 17-én a bécsi *Cricket*tereknek fővárosunkban népszerű legénysége tartja majd szokásos őszi football matohét legméltóbb magyar ellenfelével. November 4-én a Budapesti Tornaklub a *Slaviansk* vendége lesz Prágában, hol a legjobb magyar csapat a kontinens legjobb csapatával szemben veszi fel a küzdelmet. November és december havában a II. csapat fog a III. ker. *Torna- és Vivő-Egylet* és a *Pozsonyi Torna-Egylet* I-ő csapatjával szemben állni. Ez erős versenyekre a training már javában folyik.

* Kitélt jockey. Az angol trufvilágnak szenzációja van. A híres O. Madden jockeyt, Kincesm lovasának fiát két hétre eltiltották a lovaglástól, mert egy versenyben olyan szembeszökő szándékosággal keresztetett egy lovat, hogy család manipulációja evidens lett a versenyigazgatóság előtt. Madden ellen ennek kapcsán feljelentést is tettek az angol jockeyklubnál, mely nincs kizárva, hogy igen szigorú ítélettel sújja a tavalyelőtti champion.

* Jim Morgan. Nevezése vendége van a budapesti lóversenyeknek. Ideérkezett az amerikai *Jim Morgan*, hogy bemutassa az amerikai lovasbravúr, a ló nyakán való lovaglást. Morgan az István-díjban gróf *Kinsky* Zdenko *Horizontját* fogja ülni, de fog más versenyekben is lovagolni.

* A Budapesti Versenypálya - Szövetség folyó hó 19-én és 20-án nagyszabású országos kerékpárversenyeket fog rendezni a millenáris versenypályán. Ez alkalommal kerül döntésre Magyarország 10 kilométeres és 100 kilométeres bajnoksága. Millenniumi emlékvverseny és Szent István-díj. Az esetleg vidékről felrúduló versenyzők részére két verseny-szam van fenntartva. A nevezési zárlat folyó hó 13-án, hétfőn este 8 órára van kitűzve.

Nyári lóversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, augusztus 12.

A Lovaregylet kedvéért, melynek hagyományos szerencséje van a turfon, szép idő lett az első nyári versenynapra; egyszerre vége lett a nagy melegnek s a tavaszi szél, mely végig ömlött a versenytéren, sokkal kellemesebbé tette a tartózkodást a tribünökön, mint valaha. Máskor egy-két kilót minden ember leizzad odakint egy augusztusi versenynapon, e mellett a füvet is leperzseli a nap; most pedig kellemes az idő, bárszonyos a gyepl, úgy, hogy csak jó versenyek kellenének még, biztos tipek és boldog lenne minden magyar a totalizátor körül.

A pesü társaság mintha haza jött volna a versenyekre, olyan eleven volt az élet a nagy tribün előtt. Az a színes kép hiányzott az udvari páholy alatt, melyet a mágnásaszonnyok varázsolnak oda a májusi futtatásokon, sportsman ellenben volt bőven, a turfihiának pedig alig fértek a bookmakerketrec kerítése közé.

Ilyen külső kép mellett a versenyek is érdekesek voltak; érdekesebbek, mint akármikor az augusztusi meetingen. Karlsbad, Köttingbrunn és Tátra-Lomnic győpén mintha csodót mondana a turf, a budapesti versenytér a megmentője nálunk a lovak világának, ahol csupa animó az élet s ha akármilyen történik, itt jut bőven szenzációkból a szenzációkra és nagy kvótákra éhes turfiaratóknak.

A mai versenyek végig éreklősítőek voltak. Ló annyi volt, hogy kitélt volna belőlük egy egész karlsbadi meeting; a nap főszáma, az Igazgatósági díj, pedig egyenesen szenzációs lefolyású. A távoszlópnál még együtt van tizenhárom ló, amikor a kékpetyes *Pool*e nyugot keze alatt előlép *Alfréd* s ostorhoz kényszeríti a favorit *Diadal* jockeyját; majd pedig amikor *Orefes* és *Charmer* küzdenek elől, bár *Üchtritz* lova megnyílik s elég könnyen viszi el a díjat. *Diadal* nagy favorit volt, a bookmakerek vagyont szerettek rajta s *Alfrédre* nem sokat kellett belőle kifizetni.

Talán még nagyobb eset volt *Simon* debütje a kétéves versenyben. Ez egész lóévekben páris favoritá tették sok sötét kétéves közt a híres *St. Simon* Dornröschen csikót, melynél nagyobb származása ló nem futott még a városligeti gyepl. A távoszlópnál ő is elől van, s talán elől lehetett volna a cénál is, ha *Clemenson* nem úgy látja, hogy csak *Anita* az ellenfele, melyet leráván, kanterben haladt a piros karika felé. Csaknem elérte már a oét, amikor mint a nyíl tör előre egy szép kanca, a

Hunyady dresszes Barkerrel: *Dianella* és a bookmakerek örömrivalgása közt veri *Simount*, a jövő lovát.

A versenyek lefolyásánál nem kisebb érdekfűdést kellett a görbékű kis amerikai jockey, Jim Morgan, aki itt szándékozik babérokat és pénzeket aratni. Amikor különös guggoló modorában megjelent a *Fille* hátán, hangos derűltség töltötte meg a tribünt. Kevés kilátású lovakat ült kétszer egymás után, de már harmadszor, amikor *Ilis* másodiknak hozta be a könnyen nyert *Rózsával* szemben, megmutatta, hogy ő is nagyon jó jockey s az amerikai módszer is fényesen beválk a nyeregben.

A mai versenynap érdekes eredményeit itt adjuk:

I. **Dunai díj.** Díj 3000 korona. Távolság 2400 méter. Szemere M. *Faciola* (Cleminson) első. Waterloó (Güchris) második. Hozomány (Prudames) harmadik. Azután: Titok, Fonyóó, Alberich II. Itélet: Egy hosszal biztosan első, hat hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 33. Helyfoglalások: I. 50: 80. II. 50: 68.

II. **Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. Lov. Lederer S. *Uoalegonja* (Bulford S.) első. Felleg II. (Segrott) második. Ormuz (Southey) harmadik. Azután: Félenk. Itélet: Küzdelem után fejhosszal első, három hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 25. Helyfoglalások: I. 50: 70. II. 50: 72.

III. **Igazgatási díj.** Tisztelet-díj 3000 korona értékben és 8000 korona a győztesnek, 1500 korona a másodiknak. Távolság 1400 méter. Báró Üchtritz Zs. *Aifred-je* (Poole) első, Charmer (Segrott) és Orchef (Slack) holtversenyben második, azután Adoma, Retford, Diadal, Fille, Anuska, Count Nicki, Semper idem, Sarkantyú, Malteser, Melitano. Itélet: Egy hosszal biztosan első, holtverseny a második helyre: Totalizátor: 10: 169. — Helyfoglalások: I. 50: 120. II. 252. (Charmer) és 416 (Orchef).

IV. **Nyeretlen kétévesek versenye.** Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Hunyady I. *Dianella* (Barker) első, Simoun (Cleminson) második, Avis (Southey) harmadik. Itélet: Egy hosszal biztosan első, 3 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 130. Helyfoglalások: I. 50: 163. II. 50: 76. III. 50: 176.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Zangen I. *Balekja* (Zangen) első, Domi (Laznik) második, Pattogó (Rosaok) harmadik, azután: Antione, Perle rose, Isolda, Cleopatra, Peninsular. Itélet: Két hosszal küzdelem után első, fél hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 103. Helyfoglalások: I. 50: 114. II. 50: 113. III. 50: 68.

VI. **Kétévesek eladóversenye.** Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. Báró Üchtritz Zs. *Melbája* (Wilton) első, Hangya (Cleminson) második, Melitene (Southey) harmadik. Azután Strohfeuer, Dallos, Gunár, Baedeker, Aranyos, Gunár II. Itélet: Egy és fél hosszal könnyen első, két hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 23. Helyfoglalások: I. 50: 72. II. 50: 106. III. 50: 182.

VII. **Weiter-Handicap.** Díj 3000 korona. Távolság 1100 méter. Egyedi L. *Rossja* (Wilton) első, Ilis (Jim Morgan) második, Cabbage rose (Cleminson) harmadik, azután: Dogma, Remek, Hardy, Allandó, Gyöngyvir, Winifred és Orkan. Itélet: Két és félhosszal könnyen első, nyakhosszal harmadik. Totalizátor: 10: 32. Helyfoglalások: I. 50: 86. II. 50: 136. III. 50: 170.

TÁVIRATOK

Berlin, augusztus 12. A Vossische Zeitung jelent, hogy *Beiz* Ferenc kamaracénekes tegnap este meghalt.

Olaszország gyásza.

Róma, augusztus 12. *Umberto* király holttestét holnap este tíz órakor helyezik nyugalomra, még pedig ugyanabban a siroltban, amelyben Viktor Emanuel király holtteste is több éven át nyugodott. A gyásznapon csak azok az udvari és állami méltóságok lesznek jelen, akiknek a holttest elhelyezéséről jegyzőkönyvet kell felvenniük.

Róma, augusztus 12. A király ma délelőtt a szenátorokat és azután a képviselőket fogadta, akik azért jelentek meg előtte, hogy átadják neki hódoló felirataikat. A király a maga és az özvegy királyné nevében köszönetet mondott nekik impozáns részvétükért. Beszédet közben megjegyezte, hogy a külföldről 26,000 részvétlávratot kapott.

Róma, augusztus 12. Tegnap este fél 10 órakor óriási néptömeget kísérve, mintegy száz római és vidéki egylet tagjaiból álló impozáns menet vonult a *Quirinal* elé, hogy a királyi pár előtt lojalitásuknak kifejezést adjanak. Az egész úton, amelyen a menet elvonult, az ablakok ki voltak világítva.

Róma, augusztus 12. *Rainer* főherceg tegnap éjjel 12 órakor Flórence felé elutazott. A pályaudvaron *Paselli* báró osztrák-magyar nagykövet, a nagykövetség személyzete és a hatóságok fejei jelentek meg bocsúszásra.

Róma, augusztus 12. A *Tribuna* szerint Brescinél, Quintavallónál és Lannernél Prátóban rendkívül fontos iratokat foglaltak fel, amelyek alkalmasak arra, hogy teljes felvilágosítást adjanak az összeesküvés felől. Bresci még mindig onikusan viselkedik.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági hitelkérdés megoldása.

— A Márk-féle közszégi mezőgazdasági közraktárjegyek rendszere. —

Budapest, augusztus 12.

II.*

Az intézet igazgatása és vezetése:

Az intézet ügyeit intéző közegek: a) az igazgatóság; b) a közgyűlés; c) a magyar kereskedelmi törvényben előírt felügyelő bizottság; d) a kölcsönvevők külön gyűlése; e) a mezőgazdasági központi tanács; f) az egyes községekben a mezőgazdasági előleget igénybe vevőkől alakuló közszégi bizottság; g) az egyes megyék összes kölcsönvevőiből alakuló mezőgazdasági megyei választmányok; h) az utazó felügyelők; i) a közszégi becsüsk; j) az osztrák-magyar jegybank által az intézet igazgatóságába kiküldött delegáltak és k) a kölcsönvevők összességének delegáltjai.

Az osztrák-magyar jegybank által az igazgatóságba kiküldendő delegáltak hatásköre ugyanaz, amelyivel a Márk-féle „új hitelrendszerben“ a betevők összességének kiküldöttjei felruháztak, avval a különbséggel, hogy a jegybank delegáltjainak itt a gazda által lekötött nyerstermőveire és illetve marhaállományára felveendő előlegek összegének nagyságára nézve a veto-jog is megadatik és e szerint az intézet igazgatósága a kölcsönkerő feleknek csak azt a kölcsönösszeget engedélyezheti, amelyhez a jegybank kiküldöttjei hozzájárulnak.

Fontosnak tartjuk itt még kiemelni, hogy e rendszer szerzője: *Márk* Markus 1897-ben egy *Faure* francia közszégi elnöknek és *Meline* francia miniszterelnöknek betervezett memorandumában fölhitva azok figyelmét a szerző „új föld- és mezőgazdasági hitelrendszerében“ kontemplált mezőgazdasági varrásokra még pedig abban a pillanatban, amikor a francia parlamentben a *Banque de France* privilegiumának meghosszabbítását tárgyalták és az alkalommal a mezőgazdasági hitelkérdésnek megoldása körül heves viták támadtak és azon töreködtek, hogy a vajon mi módon lehetne a mezőgazda javára, aki a mezőgazdasági ipart tudvalegleg cégbejegyzés kötelezettsége nélkül üzemelteti és aki e szerint az üzemeltetőnek a közszégi vezetésére sem köteleztetik — egy olyan instrumentumot, egy olyan kereskedelmi papírt teremteni, amelynek segítségével a mezőgazda epp úgy mozgósíthassa az udvarán lévő és eladásra szánt nyerstermőveit, miként az üzleti könyvek vezetésére kötelezett, bejegyzett cégű kereskedő vagy nagypáros mozgósíthatja raktáraiban lévő árukat.

Ez utóbbiak ugyanis az ugynevezett áruváltóval mozgósíthatják a raktáraiban lévő árukat, miután ezeket az áruváltókat tudvalegleg minden jegybank eskomptálja.

A szerzővel véletlen pedig úgy akarta, hogy *Meline* francia miniszterelnök kevéssel e memorandum beküldése után törvényjavaslatot terjesztett a francia kamara elé, melynek 1. és 3-ik §-a következőképp hangzik:

1. §. Minden gazda nyerhet kölcsönt alább felsorolt és megtráiban, pincében és a szabad mezőn megőrzött mezőgazdasági terményeire. A mezőgazdasági terményekről zálog-kötvény (warrant) kiállítható.

3. §. A járásbíró az e célra szerkesztett nyilvántartási könyvbe bevezeti a zálogot lekötendő mezőgazdasági termények nemét, mennyiségét és értékét, a kölcsönvevő nyilatkozatát, valamint a kölcsönvevő összeg nagyságát.

A járásbíró azután igazolványt (warrant) állít ki a mezőgazdának, amelyet aztán a *Banque de France* eskomptál.

E törvényjavaslatot a francia parlament el is fogadta és ez 1898. július 18-án törvénynyé is vált. (L.: *Loi sur les warrants agricoles* 18 Juillet 1898.)

Amint ebből látható, a francia törvény nem intézkedik a Márk-féle rendszerben kontemplált közszégi termés- és nyajnyilvántartási évkönyvek életbe lépését iránt, hanem megelégszik azzal, hogy csupán a járásbíró (Le greffier de la justice de paix) által a zálogot lekötött terményekről vezetendő nyilvántartási könyvet rendszeresít és megolégzik azzal, hogy a Márk-féle közszégi termés- és nyajnyilvántartási évkönyvek — a szükséges szekuritás nyújtására egyedül hivatalos intézmény — pótlására: a büntetési intézkedéseket magában foglaló 12-ik §-t eskomptálja.

Amde e büntető intézkedések avval a hátránnyal járnak, hogy folyton *Damokles* kardjaként lebegnek a kölcsönvevő mezőgazda feje fölött, miután e szakasz azt a nem igen biztató kilátást nyújtja a kölcsönvevő mezőgazdának, hogy ha valamely rossz indulatu hitellezője a gondjára bizott zálogot esetleg megrongálnak talánba tartani vagy ha ez ráfogna, hogy a lekötött zálog állapotát hamisan van a mezőgazda nyilatkozatában feltüntetve, a sikkasztás vádjá ellen védekezhetik majd a bíróság előtt.

Nem kétkedünk azonban, hogy nemcsak a közszégi termés- és nyajnyilvántartási évkönyvek életbe lépését is rákerül a sor, mihelyt t. i. Franciaországban a gyakorlatban meg fogognak győződni arról, hogy mennyire nem vezet előhoz és mennyire problematikus a járásbíró által a zálogképek lekötött terményekről vezetendő nyilvántartási könyv mindaddig, ameddig a *Közszégi terménynyilvántartási évkönyvet* minden községben életbe nem léptetik. Meg fogognak ugyanis győződni a gyakorlati életben arról, hogy amíg a jóhiszemű mezőgazda irtózni fog olyan

kölcsönművelettől, amely őt közeli veszélyes szomszédába hozhatja a code penal-lal, addig a rosszhiszemű és furfangos mezőgazda ellen még ezen annyira dráki büntető intézkedések is alig fogják védeni a hitellezők érdekeit.

De megfeledezett ez a törvényjavaslat még a mezőgazda udvarán lévő marhaállomány mozgósításáról is gondoskodni, pedig ez a marhaállomány a mezőgazdasági üzemenk igen fontos és igen jelentékeny integráló részét képezi.

És itt felmerül a kérdés, hogy ha a kereskedő a raktárán lévő pipaszárakat, kélőket, gallérokat, csipkéket és egyéb az emberi fizikum fenntartására nem éppen nélkülözhetetlen fényűzési cikkeket áruváltók segítségével mozgósíthatja, t. i. kölcsönt vehet fel azokra, miért ne vehetne fel ebben a hitelt dícsütő korban a mezőgazda is kölcsönt az ő marhaállományára, a mely pedig nem nélkülözhető fényűzési cikk és bizonyára reprezentál annyi mezőgazdasági értéket, mint a nélkülözhető luxuscikkek?

Hát mi értjük, hogy miért feledezett meg a francia miniszterelnök a marhaállomány mozgósításáról gondoskodni. Egyszerű az oka. Mert mindaddig, a meddig a *termés- és nyajnyilvántartási évkönyvek* nincsenek bevezetve minden községben, az állatbiztosítás intézményének behozatalára jőzanul gondolni sem lehet. Ez intézmény nélkül pedig nem képzelhető, hogy valamely pénzintézet hajlandó volna az elhullás és más kár ellen nem biztosított marhaállományra kölcsönt nyújtani.

Hogy a közszégi termés- és nyajnyilvántartási évkönyvek létesítése nélkül mennyire nem felelnek meg a célnak ezek a Franciaországban életbe léptetett mezőgazdasági varrások (warrants agricoles) és mily kevéssé alkalmasak azok az érető mezőgazdasági hitelkérdés győzőkes megoldására, bizonyítja az „1899. Paris. Annales De Droit Commercial“-ban megjelent cikk, amelynek címe: *France. — Sur la loi des warrants agricoles*. E cikkben szóról-szóra az mondatik: „Az új törvény által kontemplált varrások így alakban nem igen látszik alkalmasnak arra, hogy hamar meghonosuljon.

Későbbi elvonal, hogy a várt szolgálatoakat nem fogja teljesíteni mindaddig, ameddig a törvényhozás, vagy jobban mondva a gyakorlati élet ez intézmény egyes részét nem javítja.“

E cikkben ezt a törvényt más szempontból teszik bírálat tárgyává. Mindenekelőtt kifogásolja ugyanis ez a cikk, hogy ez a törvény egy szóval sem tesz róla említést, vajjon mennyiben terhelni felelőség a zálogot lekötött — varrantált — mezőgazdasági termények vevőit?

Itt ugyanis az aggály is jut kifejezésre, hogy a becsületes és óvatoss vevő egyáltalán vissza fog riadni attól, hogy Franciaország valamely községében gabonát vagy más mezőgazdasági terményeket vásároljon és hogy nem lesz hajlandó azoknak árát kifizetni mindaddig, a meddig a gazda nem mutat elő neki igazolványt (certificat négatif de warrant) arról, hogy a megváltó felajánlott nyerstermőveket lekötve nincsenek.

Ez a körülmény pedig megakasztaná az egész kereskedelmet, minthogy az ilyen igazolványt (certificat négatif de warrant) a mezőgazda csakis a járásbíró székében (chef-lieu de canton) szeresheti meg, de az egyes községekben meg nem kaphatja.

Az itt rendszeresített mezőgazdasági közszégi közraktárjegyek (warrants agricoles) horderejét fel fogják fogni azok, akik avval a problémával foglalkoztak, hogy miképpen lehetne a céggyőzésre és üzleti könyvek vezetésére a törvény által nem kötelezett mezőgazdák olyan kereskedelmi papírt teremteni, amelynek segítségével a mezőgazda az udvarán lévő — mindennemű elemi csapások ellen biztosított — nyerstermőveit és marhaállományát éppen úgy mozgósíthassa, mint a hogy a bejegyzett cégű és üzleti könyvek vezetésére kötelezett kereskedő az árusító helyiségekben és raktáraiban lévő különböző árut ugynevezett áruváltóval mozgósítja. — Fel forják fogni ennek horderejét, kivált azok, akik a gabona-uzsora kérdésével foglalkoztak és meggyőződtek arról, hogy vajmi keveset lendítünk a mezőgazda szorult helyzetén, ha azokat a kereskedelmi ügyleteket, melyeket ők gabonauszorának neveznek, büntető intézkedésekkel akarjuk megszüntetni. Azt hisszük, hogy azok, akik a kérdésbe melyekben behatoltak, már meggyőződtek róla, hogy azon a mezőgazdán, akinek közvetlenül az aratás előtt vagy aratáskor pénzre van szüksége, vagy azon a mezőgazdán, aki ősszel nem készült el annyira a gabonájával, hogy azt azonnal a piacra szállíthassa vagy azon a mezőgazdán, aki gabonáját őszkor a rossz közlekedési viszonyok miatt nem hozhatja a piacra, abszolút nem segít, ha a gabonauszorás a büntetésektől relettege, semmi áron sem akar rajta segíteni, még ha az eddiginél nagyobb uszort akarna is fizetni neki.

Ezek, azt hisszük, rájöttek arra is, hogy evel a remédiummal még inkább megöljük a mezőgazdát, mert éppen ezzel egészen kiszolgáltatjuk a gabonauszorának. Egészen kiszolgáltatjuk az uszoranak azért, mert így még a becsületes kereskedő sem meri majd a mezőgazda nem kész és azonnal el nem szállítható gabonáját megvenni. Ennek pedig elmaradhatatlan eredménye csak az lehet, hogy ezáltal a gabona uszorának csak alkalmat szolgáltatunk, hogy a megszorult mezőgazdának gabonáját és nyerstermőveit a nála végreajánlott árverésen a kőtyavetény sokkal olcsóbban vegye meg és nagyobb nyereséghez jusson, mint amilyenhez gabonauszoráskodás utján jutott volna.

Hogy pedig az itt rendszeresített mezőgazdasági közszégi közraktárjegyek (warrants agricoles) a legitim kereskedelem szempontjából milyen horderevet bírnak, azt meg fogják ítélni azok a gabonakereskedők, akik aratás előtt vagy aratáskor

*) Az első közleményt lásd a *Budapesti Napló* augusztus 12-iki számában.

eddig megvették a még nem kész gabonát és még minden ószkor azt a szomorú tapasztalást tették, hogy a gabonának sűrűsége kinálta ószkor annyira nyomja a piacra a gabona árát, hogy ha aratás előtt vagy aratáskor még oly nyomott ár mellett vették is azt a mezőgazdától, csak ritka esetben volt benne kőszőnt, mert a sűrűsége kinálta rendezen még azon az áron alul is le szokta nyomni a piacra a gabona árát, amelyen ők a mezőgazdától megvették azt.

Ezek a gabonakereskedők bizonyára legjobban be fogják látni, hogy itt abszolúte nem lehet szó a gabonával való legitím kereskedésnek megszorításáról, inaz nem lehet szó a kereskedők keresete ellen irányított akcióiról, annál kevésbé a gabonakereskedőknek eddigi keresetüktől való megfosztásáról. Be fogják ezt látni, ha szemük előtt tartják, hogy mennyire áll érdekében éppen a legitím kereskedelemnek és a legitím spekulációnak, hogy ószkor a gabona ne áraszsza el a piacot és hogy a mezőgazdák ne legyenek kényseritve azt sűrűsége, mindennáron egyszerre piacra vinni.

Es legjobban be fogják azt látni azok, akik megmondják, hogy a legitím, azaz az egészséges közgazdaság által is indokolt kereskedelem nem az, amely a gazda szorult helyzetében keresi a hasznot. Mert hiszen normális és a kereskedőknek hasznot hozó gabonakereskedelemtől csak akkor lehet szó, ha maguk a mezőgazdák nem lépnek fel a gabonakereskedőkkel szemben mint legveszélyesebb versenyzők az által, hogy ószszel minden áron dobják a piacra gabonájukat. Eppen a kereskedők tudják legjobban, hogy nem az ugynevezett papiros-gabona, hanem maga a sűrűsége kinált kizárható gabona idezi elő mindig a gabonapiacra a baissat, az árhanatást, és ők tudják legjobban, hogy az eddigi állapotok mellett mennyire nem voltak számításba vehetőek a mindenkori konjunktúrák, mert akár jó, akár rossz termés volt a bo- vagy a külföldön, soha sem számíthatta ki még a legjobban kombinaló kereskedő sem a gabona belső őszi árát, és pedig azért nem, mert sohasem a bel- vagy külföldi jó vagy rossz termés, hanem mindig az ország mezőgazdái szorult voltának mérve szabályozta azt. Ezek a gondolkodó és higgadt kereskedők azonban meg fogják sejteti azt az egészséges állapotot, amelyet az itt kontemplált intézmény elővárszol éppen a legitím gabonakereskedésre nézve. Ezek könnyen ki fogják számíthatni, hogy mennyire jobb dolguk lesz akkor, ha a kiszadát nem kényseritü semmi ószkor a mezőgazdasági terménynek potom áron való elvezetése, hogy így éppen velük szemben, mint legveszélyesebb konkurens lépjen fel. Es könnyen ki fogják számíthatni azt is, hogy a racionálisan gazdálkodó nagybirtokos az ő gabonáját ószszel vagy aratáskor, ezentul is inkább el fogja adni a nagykereskedőnek ha ez az egészséges közgazdaság által feltételezett, neki konvenialó és hasznos hozó árakat ajánl neki, mint hogy homi spekuláció céljából kölcsönt vegyen fel gabonájára; elismert dolog lévén, hogy az, aki kölcsön veit pénzzel spekulációba bocsátkozik, épp oly rossz gazda, mint rossz spekuláns. Fel fogják fogni ennek az új rendszernek üdvös voltát azok a gondolkodó kereskedők, akik tekintete veszik azt is, hogy e rendszer életbeléptetésével az ugynevezett agráriusok részéről annyi támadásnak kitétt gabona-határídőzlettel jelenleg járó odium rögtön el fog enyészni. Mert ezentul bizonyára nem fog akadni Magyarországon bíróság, amely az ezentul valamely mezőgazdával kötött gabona határídőzletet uszorazületnek tekintse amikor a mezőgazda semmilyen kényserhelyzetben sem lesz, hogy ezt az ízletet megkösse. Mert minden mezőgazda szorultságában a gabonájának fele értéke erejéig az itt tervezett Országos Mezőgazdasági Közraktár-Hitelbanktól mezőgazdasági előleget kapat.

De fel fogják fogni ennek az új intézménynek üdvös voltát, ha tekintete veszik, hogy ezáltal egyszer és mindenkorra végét vetjük az ugynevezett agráriusok és merkantilizták között ellenleg dúló harcnak és ezzel felszabadítjuk a gabona-tözsédét az agráriusok által ellene - mint az ószszes mezőgazdasági bajok vélt egyedüli kulforrása ellen - folyton intézett ostrom alól.

Azt hisszük, hogy ennek az új intézménynek az életbeléptetésével tisztán fogják látni az ugynevezett agráriusok is, hogy a tözséde eddig is csupán barometruma és hőmérője volt a gabonapiacnak és épp úgy, mint ahogy a barométer nem szabályozza, hanem csak jelzi a légnyomást és miként a hőmérő nem szabályozza, hanem csak jelzi a hőfokot; a tözséde is csak jelzi, de nem szabályozza és nem dirigálja, tehát nem nyomhatja és nem emelheti mesterségesen a gabona árát.

Tisztán látják majd, hogy eddig is csak optikai csalódás hatása alatt állottak, a midőn ráfogták a gabona-tözsédre, hogy az tetszés szerint urálja a gabona árát; mert eddig is csak a mezőgazda pénzügyi zavara és ennek mértéke volt valódi oka annak, hogy a mezőgazda ószszel nem érthette el a közgazdaságilag feltételezett gabonaárakat.

Lássuk most, micsoda horderővel bir közgazdasági és a nép jóléte szempontjából ez az új intézmény, amely lenetlőve teszi, hogy marhaállományára ennek fele erejéig a kiszadza is vehessen fel egy évre szóló kölcsönt?

Ennek horderjét felfojják fogni azok, akik tudják, hogy a marhatenyésztés micsoda hasznot hoz egyáltalán a gazdáknak és kivált a kiszadának, aki a marhatenyésztésnél családjának jelenleg parlagon heverő munkarejét értékesítheti; és fel fogja fogni az, aki tudja, hogy mit jelent az, ha a kiszadza szaporíthatja marhaállományát és hogy mennyivel hajjt az neki többet, mint amennyit ki fog tenni az a kamat, melyet a marhaállomány szaporítására felvett kölcsön után fizetni fog.

Azok pedig, akik százhusz közraktárnak az országának a különböző részein való felállításával akariák a mezőgazdasági hitelkérdést megoldani, és azon török fejüket, hogy honnan vegyék azt az általuk *amortisibare* Fondsnak nevezett szép summát, amelybe ezeken feléértés kerülni fog, azt hisszük, azonnal ellállanak ettől a tervüktől, mihelyt ezzel a rendszerrel megismerkednek, amelynek célja az, hogy lehetővé tegye minden egyes mezőgazdának, hogy udvarát közraktárrá változtassa át és így lehetővé tegye neki, hogy nemcsak a mezején és illetve az udvarán lévő nem kész gabonájára, hanem ószszes egyéb mezőgazdasági terményeire, sőt marhaállományára is, amelyek nem alkalmasak arra, hogy valamelyik a megye központján lévő közraktárba beraktározassanak - kaphasson kölcsönt.

De azonnal el fognak állani tervüktől, mihelyt megmondják még azt is, hogy a mezőgazda, akinek oly kész gabonája van, amelyet azonnal szállíthat a megyéje központján lévő közraktárba, nem lesz oly naiv, hogy azt a megye közraktárba szállítsa, hanem ha már egyszer a kocsi raktá, akkor egyenesen a vasutra is viszi majd, amely nem a megye közraktárba, hanem Budapestre - a centrumba - szállítja. tehát oda, ahol inkább akad rá vevő és ahol minden esetre jobb ár mellett értékesítheti gabonáját, mintha a vidéki raktárba letesszi azt, ahová a központi vevőnek még csak el kell rándulnia, hogy azt, mielőtt megvenné, előbb megnézze. El fognak állni tervüktől, mihelyt megmondják, hogy ennek a rendszernek éppen az a célja, hogy a mezőgazdának olyan természetű közraktárt teremtsen, amelynek építése semmibe sem kerül és amelynek tehát építési költségeit a közraktárnak fizetendő díjak és illetékek alakjában nem kell visslnie.

Es elejtik tervüket ha megmondják, hogy ez a rendszer olyenné közraktárakat akar a mezőgazdának nyújtani, amelyek megkímélik őt a mindennemü eddigi igen drága kezelése költségektől; mert az itt kontemplált rendszer felesleges teszi, hogy a mezőgazda az ebbe a közraktárba letett gabonáját gladó keztyüs uri emberekkel kezeltesse, minthogy az e rendszer által közraktárra átváltoztatott udvarán lévő gabonáját és egyéb terményeit a mezőgazda a hozzátartozóval szépen kezelheti, a nélkül, hogy neki ezzel valami kiadása volna, amely a gabona árából bármit is abszorbeálna.

Az itt körvonalozott rendszer még nagyon sokat fog magáról beszéltetni. Es aki e rendszer szerzőjének még 1883-ban megjelent *Uj föld- és mezőgazdasági hitelrendszerét*, továbbá a pénzügyminiszterhez 1887-ben benyújtott *A regálnak a regálé-járadékjegyek segélyével való megváltása* és a szeszcs italok kicsinyben való kímérésének államosítása iránt való javaslatát, továbbá 1894-ben megjelent *A valuta-világprobléma* címü tanulmányát, az 1895-ben megjelent *Uj lotterrendszerét*, énekkülönbén a *Plus a magyar államháztartásban* címü ízletét, továbbá az 1896-ban megjelent *A világ pénzüskének állandó megszüntetése* címü röpirátát, az 1897-ben megjelent *Az arany nem pénz többed* címü munkáját és végül a szintén 1897-ben megjelent *Uj közgazdasági és egyuttal szociális programját* figyelemmel olvassva, azt fogja találni, hogy e rendszer szerzője nemcsak a szó komoly, nemes és gazdasági értelmében veit agrárius, de egyszersmind a legbuzgóbb merkantilizta is. Mert a két harcban álló irányzat nagyon jól ószszefér egymással.

Ószszefér a kitünő szerzőben is azért, mert ő a közgazdaságilag igazolt agrárius és a közgazdaságilag igazolt merkantilizta együttes érdekeit tartotta szem előtt és mert szerinte az agrárius és a merkantilizta érdekei karöltve járnak egymással és azoknak egészséges közgazdasági szervezet mellett ellentétes érdekeik abszolúte nem lehetnek.

E könyvek világosan tanuszkodnak a mellett, hogy az ószszes eddigi közgazdasági és társadalmi bajok kulforrása nem a különböző felekezetekben, sem a különböző fajokban, hanem az eddig hamisan felfogott merkantilizmusban rejlett és rejlik mai napon is.

Mindazoknak, akiknek maga a harc nem kényerük és nem életkérdésük és mindazoknak, akik az eddigi közgazdasági és társadalmi bajokat komolyan és gyökeresen orvosolni akarják, e művek tanúsága szerint is nem az osztály és felekezeti viszályokhoz és a gyűlölet szításához kell felfigyelni, hanem azonnal erős kézzel az eddigi rothadt közgazdasági rendszerek ostromlásához és ledöntéséhez kell fogniok.

A magyar szövőiparét. Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter a végből, hogy a szükséges belső munkaeörök kiképzését biztosítsa a hazai textilipar számára, érintkezésbe lépett a magyar textilgyárosok országos egyesületével. A tárgyalások kedvező eredményre vezettek. A textilgyárosok ugyanis hajlandóknak nyilatkoztak arra, hogy a késmárki szövőiskola végzett növendékeinek gyakorlati kiképzetéséről gyáraikban gondoskodnak, míg a miniszter kifejezte készségét arra, hogy a szakiskolát végzett növendékeket vagy a fiatal gépészmérnököket a textilgyárakban való alkalmazás esetén egy évig megfelelő ósztüdjiban részesíti. ha az illető cé-

gek a növendékek további alkalmazását és ellátását, beválás esetén biztosítja. Minthogy már több gyáros ajánkozott a késmárki állami szövőipari szakiskola végzett növendékeinek alkalmazására, a kereskedelmi miniszter utasította az iskola igazgatóságát, hogy az elhelyezendő növendékekre, a nekik szánt ósztüdjijakra és az elhelyezés egyéb módozataira vonatkozólag tegyen jelentést és minden évben körlevél útján közzölje az érdekelte gyárosokkal azon végzett növendékek nevét, kik az iskolát elhagyják.

Amerika termése. Washingtonból jelentik: A földmivelésügyi miniszterium jelentése szerint a gyapot átlagos állása 76, a tengeri 87-5, a tavaszi buzió 56-4 és a zabé 85. A gyapot alacsony állását a jelentés elsó sorban a szárazságnak, másrészt az egyes kerületekben volt nagy esőnek tulajdonítja.

Állatforgalmi korlátozás. Ausztriából történt járványbeurcolások következtében tilos a sertések behozatala *sertésvész* miatt: a galiciai Brzozow, Drohobic, Gorlice, Jaslo, Sambor, Stare Miasto és Turka kerületekből, továbbá az alsó-ausztriai Mödling és a styria Pettau kerületekből. — *Sertés-orbánc* miatt: az alsó-ausztriai Lajtha melletti Bruok, Floridsdorf és Mödling, a styria Hartberg és Felzbach, a morvaországi Göding, Ungarisch-Brod és Wall-Meseritsch és végül a sziláziai Teschen kerületekből. — *Ragadó száj- és körmfajás* miatt: a hasított körmű állatok behozatala tilos az alsó-ausztriai Mödling kerületekből.

A Magyarországból történt járványbeurcolások következtében tilos a sertéseknek Ausztriába való kivitele sertésvész miatt: Alsó-Fehér vármegye alvinci és magyarirgeni járásából, Gyulafehérvár r. t. városból, Csongrad vármegye csongrádi, Hunyad vármegye szászvárosi járásából, Szászváros r. t. városból, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye kiskun-félegyházi járásából, Kiskun-Félegyháza r. t. városból, Szeben vármegye szászsebesi járásából, Szászsebes r. t. és Kecskemét törvényhatósági joggal felruházott városból; továbbá a horvát-szlavonországi Belovár-Kőrös-vármegye csamai járásából és Ivanic szab. kir. városból. Viszont a sertéseknek Somogy vármegye baresi járásából Ausztriába való bevitelle megengedtetik. Végül a *sertésorbánc* miatt a sertéseknek Peczony vármegye pozsonyi, Trencsén vármegye puchói, Szepes vármegye szepes-ófalvi járásából Ausztriába való kivitele tilva van.

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A gabonapiacra uralkoló élénkség végre meghozta a lisztüzletre a rég ohajtott vásárlási kedvet. Malmaink a monarchia minden részében, különösen pedig Cseh- és Morvaországban adtak el nagyobb mennyiségű lisztet. Takarmányoikkék megszilárdultak és e cikkekben is kötetek nagyobb üzletek az év végéig való szállításra. A liszt arát malmaink e hét folyamán két ízben felemelték és ma a következő árak vannak érvényben:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor:	26,20	24,90	23,20	22,20	21,50	20,40	18,40
		7	7 1/2	8			
		15,60	15,—	11,—			
		Finom korpa:		Goromba korpa:			
Ar:	korona	8,30				8,60	
	Dara:		AB			C	
			27,—			25,60	

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A lefolyt héten is jó kelete volt a tarlórépamagoknak, a bitorhebeli szükséglet folytatólag is nagyban mutatkozott, amig ellenben a lucernamag forgalma csak kisebb mennyiségekre szorítkozott. Az egész üzlet nagyjában a jelenleg tekintete jöhető megfelelő forgalmának megfelelő élénk képét mutatja, különösen áll ez pedig az *ósi borsó*-ról, amelyből nagyobb mennyiségek kettek és amelyért az állomasok 8.—8,25 forintot fizetnek. A befolyasztás nagy érdeklődést mutat e cikk iránt. Az *ósi búkköny*, szűszös búkköny és Szent-János roz forgalma szintén élénk. Franciósorog már új termésű nyulszapukat ajánl. A magas árakat tekintve, szűknek látszik az ideit termés. Amerika nagyon felemelt árakat jelez a tengeren túl igen kedvezőtlenek a löheromag új termésére a kilátások.

Szesztüzet. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) Már most heti jelentésünkben rámutattunk azokra az akadályokra, melyek a szeszárak további emelkedésének útját állják; ezen akadályok természetesen most is fennforognak, dacára annak, hogy a fogyasztás minden tekinteteben kielégítő. — A most megieott hivatalos kimutatás szerint július hónapban 73585 hektoliter adózott szesz szállítottat el különféle szeszárakból a mult évi 72622 hektoliterrel szemben. Mai jegyzések nyvszerért finomított részére: 40—40 1/2, finomított szeszért nagyban 116—116 1/2, kicsiben 117—118, denaturált szeszért nagyban 36—37, kicsiben 38 koronával, helyben.

Petroleum. (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a *Budapesti Napló* részére.) Az üzlet menete kielégítő, az árak nem változtak. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 47.— korona. Orosz 3 csillagos petroleum 42.— korona. Biztonsági 2 csillagos petroleum 40.— korona. I. Standard petroleum 40.— korona. Amerikai császárölaj ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császárölaj belső finomítás 52.— korona. Az árak 100 kilogrammonként készpénzfizetés mellett, levonás nélkül értendők. Kékgália I. vasmentes 67.— korona. Zöldgália 8.— korona, carbolineum I. 17.— korona, carbolineum II. 15.— korona.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Több bankhivatalnok. Budapest. Mi a számára adnók a szavazatunkat. A ló inkább zseniális-forma, már amelyek. A számár pedig határozottan a filozófiára hajlik. A legokosabb azonban a kettő között a harmadik, a kettő keresztezése, az űszvér. Abban tűz is van, meg mérséklet is, ambíció és óvatosság is. Szóval: mint mindenütt, itt is a középben van az igazság.

Realista. 1. Kiegészítő vizsgát kell tennie a görög nyelvből. 2. Iratkozzék be rendkívüli hallgatónak s ha a megfelelő kvalifikációt megszerezte, hogy rendszeres hallgató lehessen, folyamodjék a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy engedje meg az első félév beszámítását. 3. A tanári és a papi pályák.

—oz. i.— Tulságosan szubjektív dolog és annyira hosszadalmas, hogy nem igen olvasnák érdeklődéssel.

Vizsoly. Ah, az elferdített írás. Tudjuk jól, hogy egy és ugyanaz intézi hozzánk mind a három kérdést. Hát itt a válaszunk: 1. A beiratkozások szeptember első felében lesznek. Félévi tandíj 60 korona. 2. A tantolyamra fölveszik tandíjmentesen, ha szerényeségi és jeles iskolai bizonyítványt tud felmutatni. 3. Tegye meg az ajánlatát a kihirdetések közt, bizonyosan kap reá választ, többet is.

Viktor. Válaszunk elkerülte szíves figyelmét. Az a közlemény csakugyan nem ütötte meg még a mi mértékünket.

N. J. Miskolc. Budapestben van. Címe: Nemzeti Színház.

Kaniszi előfizető. Minden szívességet és figyelmét szokas és illik megköszönni.

V. J. Ezek még nem elég érettek a közlésre. Majd talán a kötetre valódból akad olyan is, amit kiadhatunk.

Szömes. Az ön szigorú kritikusanak igaza volt. De nem szabad ilyen pongyolán verset írni:

Belekérpezélem magamnak, hogy
Ideálom vagy . . .

VI. osztályos. A későbbi években már érettségi vizsgát fogunk követelni. Ha elvégezte az egyéves tanfolyamot, a közigazgatási tisztviselői pályára nyitva áll önnek. A féléveléért szeptember 5-ig folyamodnia kell a tanfolyam igazgatóságához.

Beküldött versekről. Azok a hozzánk küldött versek, amelyekre eddig külön üzenetben nem válaszoltunk, nem közölhetők. A közölhetők részint megjelentek, részint sorukat várják.

H. Az éjjeli zenével tanusított figyelmet — ha ugyan az illető hölgy nem alszik oly mélyen, hogy nem is hallja — szokás azzal tudomásul venni, hogy az ember gyertyát gyújt. Ha nem gyújt, az se főbenjáró bűn, de mindenesetre kellemetlenül esik annak, aki az éjjeli zenét adta. Természetes, ezért nem szabad a férfinak komoly haragot tartani. Az önk esetében azonban félreértés van, mert az éjjeli zenével megtisztelt hölgyek — mint ön írja — nem tudták ezt a szokást. Legegyszerűbb tehát, ha ügyesen ki-magyarazzák a dolgot. Ami a főkérdésüket illeti, arra nem is lehet más válaszunk, mint hogy nőt megsérteni soha és semmi férfinak nem szabad.

P. E. A helyi lapoknál tessék szerepcsét próbálni. Számunkra munkájának igen lokális íze van.

Jul. Kisebb lap talán kiadná.
Sch. J. Békés-Csaba. A minisztérium elhatározására nincs és nem is lehet semmi befolyásunk. Ha különben az államtitkár protezsálja az ügyet, akkor igazán fölösleges minden más intervenció.

N a p i r e n d.

Naptár. Hétfő, augusztus 13. — Római katolikus: Ipoly vt. — Protestáns: Ipoly. — Görög-ország: (július 31.) Eudocim. — Zsidó: Ab. 18. — Nap kél 4 óra 38 percek. — Nyugszik 9 óra 58 percek. — A hold kél 7 óra 56 percek délután. — Nyugszik 7 óra 54 percek délután.

A pénzügyminiszteri államtitkár fogad délután 4 órakor.
A főváros közigazgatási bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a vármege székházának dísztermében.

A főváros magánépítési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházán.

Nemzeti Múzeum: Természettajzi tára, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Magyar Kereskedelmi Múzeum a városligeti iparcsernokban nyitva d. e. 9 órától 2-ig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—5-ig.

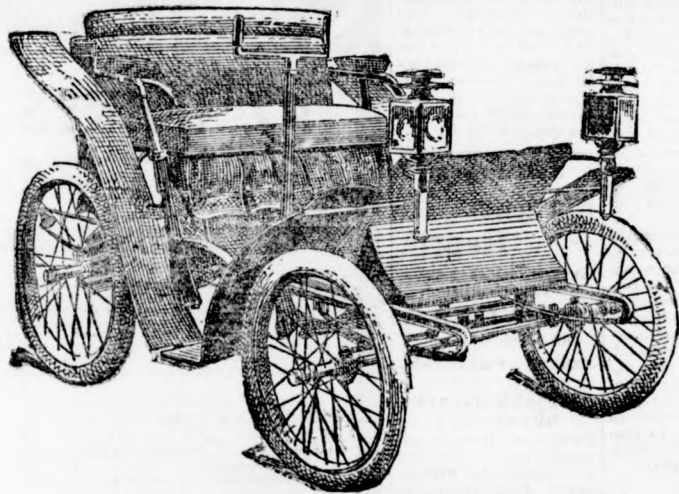
Iparművészeti múzeum zárva.
Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye (II. Oszlop-utca) nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Közelekedési Múzeum a Városligetben, nyitva délelőtt 9—12 óráig és délután 3—5 óráig.

Földtani múzeum zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Tudakozó-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása, a Keleti mintatár és kereskedelem-történeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetéség árusításokat is tartalmaz) a városligeti iparcsernokban nyitva: délelőtt 9 órától 1 óráig és délután 2 órától 4 óráig. A külföldi (kirendeltségek központi üzletvezetésége Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

ESZKULAP

„De Dion-Bouton“

motoros automobil kocsi.

Óránkénti 8 krajcár benzin-szükséglet.

A legeszményibb automobil kocsi, a legtökéletesebb és legegyszerűbb gépezettel. Súlyja 240 kiló. 2¼ lóerejű. Vízűtő készülékkel.

A kocsi minden gépészeti ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépkezelés föltétlenül elsajátítható. A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekből, ruganyokból van fölépítve s kerekei kitűnő pneumatikon járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető. Homokos vagy sáros utakon egyaránt működik.

Julius 4-én az „Eszkulap“ automobil a Criterium du Sudi nagy versenyben az első díjat nyerte el, miután a kitűzött 100 kilométeres utról Camus vezetése alatt 1 óra 58 perc alatt mint első érkezett be.

Továbbá a Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobil kocsi érkezett be elsőnek. Menetideje: 7:20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetidő: 5:10 perc.

A párisi, londoni, berlini, lipcei, lyoni, baieni kiállításokon nagy feltűnést keltett s a legutóbbi hamburgi kiállításon az első díjat nyerte!

Aranyérem! Diszoklevél! Érdemkereszt!

Bővebb felvilágosítást ár- és fizetési módzatokról

a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában

VIII. József-körút 18. Hartmann József urnál.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nyári szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

VIGSZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

NÉPSZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Hétfő, 1900. augusztus hó 13-án.

Szulamit.

Keleti opera 4 felv. 7 képen. Irtá: Goldfaden Dávid. A héber eredetből fordította és magyar színpadra alkalmazta: Kövessy Albert. Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

(Budán, a Krisztinavárosban.)

Hétfő, 1900. augusztus hó 13-án.

Csillag Teréz, Helvei Laura és Ujházi Ede vendég-felöltével.

Constantin abbé.

Színház 3 felvonásban.

Kezdeté 7 órakor

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1900. augusztus hó 13-án.

Bur háboru.

Eredeti életkép énekek és táncsal 3 felvonásban. Irtá Feld Aurél és Zsoldos László. Zenéjét szerz. Donáth Ede.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 1/28-kor. Az előadás kezdete 1/29-kor. A Mulató 16-ra szellőztetve van.

Mérsékelt nyári idény-helyárrakkal.

Hatásos siker az augusztusi műsornak.

Fregolina

átváltozó művészek, egyedül a maga nemében, eddig fölülmúlhatatlan.

Edler Guszti és György

fenomenális tirol diuettisták. „Egy negyed órát a magas hegyekben” című jelenetben, saját fényes dekorációk.

Afrodite és Minerva

görög birközőnők.

GRECK GEORGE

amerikai champion athléta.

Ugymint fellépte az összes ujonnan szerződött tagoknak.

Jegyek elővételben kaphatók Weiss A. dohány nagytőzsde, Károly-körút 26. és a Mulató nappali pénztáránál.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették.

MAJOR J. GYULA

zene- és ének-akadémiája

V. VÁCI-KÖRÚT 16. SZ. II. EM.

V. évfolyam.

Beiratások szeptember 1-től kezdve naponta a délutáni órákban.

Magyar kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlen és fősök szállítmányok a vasúti üzletszabályzat 70. § értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomásos teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyre a t. közönség ezennel meghívatik. Budapest Józsefv. állomáson 1900. augusztus 16.

Pozsony Győr 21.

Szatmár-Németi 21.

Veszprém 21.

Szeged 22.

Kolozsvár 22.

Budapest Dprti 23.

Arad 23.

Kassa 25.

Keckes-kémét 27.

Debrecen 27.

Zágráb 27.

Szabadka 28.

Pápa 28.

Békés-Csaba 28.

Eszék 29.

Pécs 29.

Nagyvárad 29.

Budapest nyug. p. u. 29.

Miskolc gém. p. u. 30.

Budapest, 1900. augusztus havában.

Az igazgatóság.

Köznép-osztály

Ferenc József-kabát 4 frt

Jaquet ———— 3 frt

Fraak ———— 5 frt

Nadrág ———— 2.50.

Rothberger Jakab,

Kristóftér 2. 1-ső emelet.

Nyaralók

tulajdonosainak.

„AEOL”-hangszerek

A szabadban természetesen legbizalmas által zongorák és ómnagukban igen kellemes varázsszerű összehangzású idének elő, ami minden fogékony kedélyre meglepő és kedves benyomást gyakorol.

17 hangszerek kiválóan keretek, igazságot és villák stb. igazi díszítési szolgálnak és e helyekről nem is volna szabad szorok hiányozni.

Részletes árjegyzék díjainak.

Sternberg Ármin és Testv.

cs. és kir. udvari hangszergyár

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körút sarok. Zenepalota.

Angol tapéta raktárak.

Ajánlja nagy raktárát bel- és külföldi kárpitokban: kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és jutányosan elvégzi.

Minus Jakab Budapest, Főútlelet: Kerepesi-ut 6.

Fiókútlelet: Irányi-u. 25.

Butorok

lakásba, előszobába, konyhába,

boltberendezések

és minden asztalosmunkák jó kivitelben legolcsóbban megrendelhetők 3016

Ligeti asztalosnál,

VIII., Német-u. 11.

Arany- és ezüst eladás.

Alkalmi nászajándékok, 13 latos ezüst evőkészletek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 60frttól kezdve és följebb. Mindennemű finom ezüsttárgyak barok és francia stílusban. Nagy raktár arany férlán-cokból, masszív aranygyűrűk 6 frt 40 kr., arany fűző órák 9 frttól kezdve, 12 darab masszív evőkészlet 6 frt 50 kr. Vesszünk zálogházi cédulákat. Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen. Grünberg Ármin Béla örökösai Budapestben, Városház-tér 9., I. em. 23., új szám

Váci-utca 30. Részletfizetésre is.

Üzleteladók

és vevők felkérének, megbízatás esetén bizalomteljesen, a már 14 év óta fennálló, előnyökön általánosan elismert és törvényszékiileg bejegyzett, Niemetz Gyula üzletek adásvételi ügynöksége irodájához, József-körút 22. szám, fordulni szíveskedjenek.

Butorvevők

figyelmébe! Olcsón eladotnak fabutorok, divánok, matracok és sodrony ágybetétek Erzsébet-körút 23. sz.

Nevelőnők,

magyar és idegen nemzetiségűek, zenében, nyelvekben képzettek, gyermeknevelők, bonneok elhelyeztetnek, özv.

Nietschne Gerson Anna által, Budapest, Erzsébet-körút 52.

Olaszország

Remekei.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye.

Remek díszalbum hosszukák negyedéret formában.

A teljes mű 30 füzettel áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill.

Megjelenik havonként kétszer. — Igazgató:

Laurenci Gyula.

A magyar kiadás szerkesztője:

BOROSS VILMOS.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű díszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezése és fényes kiállítása, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsőrangú alkotásként hódít majd az egész művelt világon. — A műbe felöltet képek, melyek teljes és tiszta egészét képezik Olaszország természeti szépségeinek és gazdasági műkincseinek, az olasz vidék beható ismerete s az ottani építészeti, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választottak össze és rendeztettek el.

A füzetek kethosszukás nyolcadrését oldalán a szerkesztő jeles tollából, aki alapos ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek lebilincselő szöveg szolgálat szeretőműveit cicerone gyantán. — E mű össze nem hasonlítható az eddigi Olaszországról megjelent selejtos vásári munkákkal és ezek almosódott és tisztátalan nyomot elcsúsztatva; e díszalbummal monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke mindenidőben maradó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretőik és ismerők legszélesebb körében éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán a remekmű egyuttal nélkülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérenyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előzetesek elfogadtatnak a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, József-körút 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre 7 kor. 20 fill.

12 „ 14 „ 40 „

18 „ 21 „ 60 „

30 „ 36 „ — „

A kiadóhivatal,

Budapest, V. Méréleg-utca 11.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzeti kiadása után kethetenként egy-egy újabb füzeti jelenik meg. — Az egész mű 1900. karácsonyra készen lesz.

Hogy kell befőzni?

Gyümölcsök és fűszerek-félék befőzési módjáról 300 szakácsrecept Erzsi néniétől. Diszkötésben 2 korona.

Tészták könyve.

Sült és főtt tésztákról szakácskönyv Erzsi néniétől. Diszkötésben 2 korona.

Gazdasági állatgyógyászat.

Gyakorlati útmutatás gazdák és állattulajdonosok számára Bornemisszától. Harmadik bővített kiadás 4 korona.

Megjelentek és kaphatók Léval Mór könyvkiadóhivatalában Ungvárt. Az összeg előre küldése esetén bérmentve szállítatnak.

Második bővített kiadásban, csinos kiállításban és tetszős alakban

„MIRJA M”

Írta: Dr. Kiss Arnold, lezárta: főbbi. Remek nyelvvellet nők számára írott magyar nyelvű zsidó imádságos könyv. Ára: Vászinkötésben 2 frt 50 kr. Bőrökötés 3 frt 50 kr. Csontutánzatú díszes kötés 5 frt. Legfinomabb bőrökötés 6 frt. Kapható: a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában József-körút 18.

Galantai-féle törv. védett „Elővirágos Lev-Lap Gelatin-nal” védve és szallaggal ellátva. Kapható több mintában. Ára 1 darabban 10 kr., 20 drb. 180 kr. Az összeg előzetes beküldése ellenében bérmentve küldi meg a „Budapesti Napló” kiadóhivatala József-körút 18.

Szolid árak.

Mautner Henrik

butorzállítási és beraktározási vállalat

BUDAPEST,

VIII., Józsi-f-körút 21.

Szárak raktárak.

A legjobb szivarka hüvelyeket

árusítja az Uránia szivarkahüvely bizományi raktár Budapestben, Kertész-utca 35. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek

mindennemű impotentiát még idős emberek is meglepő sikerrel, alaposan gyógyítja

med. univ.

Dr. Fabinyi

v. kórházi orvos, specialista oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél

biztos eredménnyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában.

Biztos siker folytán honorárium utólag is fizetendő. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszeresek.

16678

Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körút 12. I. em.

Bejárta a léposnók. Kélen vándortermek.

Rendel: d. e. 9-3-ig. Rendel: este 6-8-ig.

Férfiak

figyelmébe.

A legmakacsabb és idült húgyszófolyságná (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használhatunk a „Gonorrol-pilulák” melyek egyedül csak Silberstein S. vegyeszeti laboratoriumában Bécs IX. Rössauerergde 35. kaphatók, ára egy dobozban 2.50 frt (ezen összeget levélbélyegeken is lehet beküldeni).

Rendkívüli occasio

kinálkozik 1900. augusztus hó 20-ig az országzserto a legjobb hírnévnek örvendő butorérg

SÁRKÁNY és SCHÜTZ

kárpitosok és díazítók

VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 12. SZ.

a New-York kávéházzal szemben, ajánlja a t. e. butorvársarló közönségnek a raktáron lévő teljes mennyasszonyi kelengyeit alkalmas és bízhetetlenül jutányos áru, szalon-, háló-, ebédlő- és uriszoba-berendezések, valamint egyes butorok megtekintését. — Tisztelettel

Sarkány és Schütz

Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.

Durbints sógor

Mert mondok, ha már irtak könyvet a lóru is, gvesznóru is, miért ne lehetne könyv a sógorral is? Vagy más szóval ez a könyv főképpen a Durbints sógorral foglalkosdik, benne van a sógor tzeothalála is még más efféle keserves történetek.

Egy könyv 1 forint.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, József-körút 18.

